

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **rolnictwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Międzynarodowa
Akademia Nauk Stosowanych w Łomży**

Data przeprowadzenia wizytacji: **13-14 stycznia 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	25
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	31
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	40
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	44
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	47
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	51
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	52
Zalecenia	59
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. inż. Grażyna Jaworska, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. inż. Jacek Żarski, ekspert PKA
2. prof. dr hab. inż. Barbara Gąsiorowska, członek PKA
3. Maciej Bień, ekspert PKA ds. studenckich
4. dr hab. Anna Bąkiewicz, ekspert PKA ds. pracodawców
5. mgr Łukasz Łukomski, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku rolnictwo prowadzonym w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. Polska Komisja Akredytacyjna po raz piąty oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku. Ostatnia wizytacja zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 687/2016 Prezydium PKA z 8 grudnia 2016 r.).

Wizytacja w bieżącym roku akademickim przeprowadzona została zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania: z zespołem przygotowującym raport samooceny, z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, z pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano oceny bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski dotyczące oceny stopnia spełnienia poszczególnych kryteriów, o których przewodnicząca zespołu oraz eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	rolnictwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{[1],[2]}	rolnictwo i ogrodnictwo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	7 (215 ECTS)	
Wymiar praktyk zawodowych ^[3] /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 (32 ECTS)	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	doradztwo rolne, nowoczesne technologie w użytkowaniu mlecznym bydła	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku (stan na 30.10.2022)	0	181
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ^[4]	2720	2135
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	112	87
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	202	202
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	98	98

Nazwa kierunku studiów	rolnictwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{[5],[6]}	rolnictwo i ogrodnictwo	

Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	3 (92 ECTS)	
Wymiar praktyk zawodowych ^[7] /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	480 (16 ECTS)	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	ekonomika rolnictwa, odnawialne źródła energii, agrotechnika i rolnictwo precyzyjne	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku (stan na 30.10.2022)	0	44
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ^[8]	1155	950
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	46	38
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	92	92
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	33	33

^[1]W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

^[2] Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

^[3] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

^[4] Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

^[5]W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

^[6] Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

^[7] Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

^[8] Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ¹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów rolnictwo zgodnie z zapisami Statutu jest uczelnią niepubliczną, utworzoną na podstawie pozwolenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 lipca 1996 roku w sprawie utworzenia Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży. Założycielem Uczelni jest Centrum Edukacji i Agrobiznesu sp. z o.o. z siedzibą w Łomży. Wykorzystując nowelizację ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, wprowadzającą możliwość przyjęcia nazwy „akademia nauk stosowanych” przez uczelnie zawodowe i spełniając określone w ustawie warunki, Uczelnia z początkiem roku akademickiego 2022/2023 zmieniła nazwę na Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych (MANS) w Łomży. Oceniany kierunek rolnictwo jest najstarszym kierunkiem studiów prowadzonym w Uczelni od roku akademickiego 1996/1997 (studia pierwszego stopnia) i 2005/2006 (studia drugiego stopnia). Posiada zatem dość długą tradycję, obejmującą realizację przez 27 lat akademickich. Aktualnie studia prowadzone są tylko w formie niestacjonarnej. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku studiów rolnictwo, jednym z najstarszych i najbardziej ugruntowanych w krajowym systemie szkolnictwa wyższego, są dobrze poznane i jasno sprecyzowane. Pod tym względem oceniany kierunek realizowany w MANS w Łomży nie odbiega zasadniczo od licznych wzorców krajowych. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku uwzględnia prowadzenie studiów na profilu praktycznym. Najważniejszym wyróżnikiem profilu praktycznego jest zwiększony udział praktyk zawodowych w programie studiów. Celem studiów pierwszego stopnia jest wykształcenie specjalisty w zakresie technologii produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej, posiadającego praktyczne przygotowanie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Absolwent posiada zaawansowaną wiedzę biologiczno-chemiczną i ekologiczną, znajomość ekonomiki, organizacji i zarządzania produkcją rolniczą oraz funkcjonowania infrastruktury rolniczej. Jest przygotowany nie tylko do prowadzenia gospodarstwa rolnego, ale także do podjęcia pracy w szeroko pojętym otoczeniu rolnictwa, w tym w administracji rządowej i samorządowej związanej z rolnictwem, doradztwie rolniczym, przedsiębiorstwach zajmujących się skupem i obrotem produktów roślinnych. Jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia. Z kolei zasadniczym celem studiów drugiego stopnia jest wykształcenie absolwenta, który posiada dodatkowo umiejętności wykonywania i opracowywania wyników eksperymentów badawczych, a także wykazywania inicjatywy twórczej i podejmowania decyzji. Cechuje go pogłębiona wiedza biologiczno-rolnicza, a także znajomość problemów ekologicznych wynikających z rozwoju obszarów wiejskich oraz funkcjonowania infrastruktury rolniczej. Ma umiejętności przetwarzania danych przy użyciu nowoczesnych technik informatycznych. Absolwent studiów drugiego stopnia jest przygotowany do pracy także w specjalistycznych gospodarstwach rolnych, instytutach naukowo-badawczych, ośrodkach badawczo-rozwojowych, w szkolnictwie oraz jednostkach doradczych. Cechuje go gotowość do ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego oraz do podejmowania studiów trzeciego stopnia.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo są w pełni zgodne z przyjętą przez Senat Uczelni w dniu 17.09.2022 r. Misją Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży,

także Strategią Rozwoju oraz określoną w zarządzeniu rektora nr 22 z dnia 30.09.2022 r. Polityką Jakości MANS w Łomży. Bezpośrednio świadczy o tym zasadniczy zapis w misji i strategii Uczelni dotyczący profesjonalnego kształcenia wysoko wykwalifikowanych kadr zgodnie z potrzebami rozwijającej się gospodarki regionu, kraju oraz zjednoczonej Europy, wspieranie rozwoju regionu i dobrobytu jego mieszkańców poprzez kształcenie młodzieży, która będzie mogła korzystać z najnowszych zdobyczy nauki bez konieczności wyjazdu do odległych ośrodków akademickich. Uczelnia dąży do stałego podnoszenia ogólnego poziomu wiedzy i wzrostu kompetencji, przede wszystkim w zakresie nauk rolniczych, a tym samym zwiększenia konkurencyjności absolwentów Uczelni na rynku pracy. Prowadzenie studiów na kierunku rolnictwo przyczynia się do wzrostu jakości życia oraz zachęca młodych ludzi do podejmowania aktywności zawodowej w województwie podlaskim oraz regionie łomżyńsko-ostrołęckim. Kształtowanie polityki jakości stanowi podstawowy cel strategiczny działania i rozwoju Uczelni. Obejmuje doskonalenie i rozwój w wszystkich sferach działalności MANS w Łomży oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zasadniczym wyróżnikiem Uczelni jest akcentowanie ścisłych powiązań dydaktyki z praktyką rolniczą oraz powodzenia zawodowego absolwentów jako głównego miernika oceny jakości jej funkcjonowania.

Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinie naukowej, do których kierunku został przyporządkowany. Uczelnia przyporządkowała oceniany kierunek w 100% do dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo. Jest to przyporządkowanie właściwe z punktu widzenia nazwy i charakteru kierunku, a przede wszystkim realizowanych treści programowych. Dyscyplina rolnictwo i ogrodnictwo wyodrębniona w dziedzinie nauk rolniczych, dotyczy działalności badawczej i zastosowań praktycznych nastawionych przede wszystkim na optymalizację technologii produkcji roślinnej w różnych systemach gospodarowania, postępu odmianowego roślin uprawnych, doskonalenia pozyskiwania produktów roślinnych najwyższej jakości, przemian społeczno-gospodarczych sektora rolniczego i obszarów wiejskich. Zastosowania praktyczne dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo mają duże znaczenie w regionie podlaskim ze względu na zasoby środowiska przyrodniczego i specyfikę gospodarczą. Treści programowe na ocenianym kierunku rolnictwo i ogrodnictwo wkraczają co prawda w zakres innych dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk rolniczych, w tym zwłaszcza dyscypliny zootechnika i rybactwo. Jest to całkowicie zgodne z celami i koncepcją kształcenia oraz sylwetką absolwenta, który będąc zasadniczo specjalistą z zakresu produkcji roślinnej, posiada również przygotowanie do prowadzenia gospodarstwa w zakresie produkcji zwierzęcej. Jednak przyporządkowanie ocenianego kierunku w 100% do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo należy ocenić jako właściwe i zgodne z krajowymi wzorcami w tym zakresie, a przede wszystkim stanowiące wyróżnik ocenianego kierunku, w stosunku do ugruntowanych kierunków rolniczych pokrewnych (np. zootechnika).

Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają postęp w obszarach działalności gospodarczej i zawodowej, związanej z rolnictwem. Koncepcja uwzględnia zajęcia praktyczne realizowane w Łomży i regionie w firmach branży rolniczej oraz zajęcia terenowe i wycieczki dydaktyczne zapoznające studentów z aspektami nowoczesnego rolnictwa. Studenci uczestniczą w pokazach i targach rolniczych oraz seminariach naukowo-dydaktycznych, panelach dyskusyjnych i szkoleniach organizowanych przez Uczelnię, oraz instytucje i firmy branży rolniczej współpracujące z Uczelnią. Ponadto Uczelnia realizuje projekt „Nauka bliżej biznesu - student bliżej rynku pracy”, skierowany m.in. do studentów kierunku rolnictwo. W ramach projektu studenci mają możliwość uczestniczyć w bezpłatnych certyfikowanych szkoleniach i warsztatach, które pozwolą im uzyskać wyższe kwalifikacje i kompetencje praktyczne. Ponadto podczas zajęć zawodowych akcentowana jest aktualność stosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych w rolnictwie, stosowane jest

oprogramowanie z zakresu nowoczesnego rolnictwa (np. dotyczące zarządzania gospodarstwem rolnym, nawożenia roślin, stosowania środków ochrony roślin, zarządzania stadem zwierząt, żywieniem zwierząt). Uwzględnianiu postępu w obszarach działalności gospodarczej i zawodowej związanej z rolnictwem podczas realizacji studiów, sprzyja także funkcjonowanie w Uczelni Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej - oddział podlaski oraz Polskiego Towarzystwa Agronomicznego - oddział łomżyński.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy w branży rolniczej. Uczelnia funkcjonuje i kształci absolwentów głównie na potrzeby regionalnego rynku pracy, obejmującego województwo podlaskie. Duże zapotrzebowanie na absolwentów wynika z faktu, że mimo niekorzystnej waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, rolnictwo jest dominującym działem gospodarki województwa. Zarejestrowanych jest tu ponad 100 tys. gospodarstw rolnych, w których powierzchnia użytków rolnych w jednym gospodarstwie wynosi przeciętnie ok. 14 ha. Województwo posiada największą w kraju powierzchnię użytków zielonych (400 tys. ha), co wyznacza główny kierunek rozwoju, jakim jest produkcja mleka. Region zalicza się pod tym względem (obok sąsiedniego województwa mazowieckiego) do najlepszych w Polsce. Pogłowie krów przekracza 420 tys., a produkcja mleka zbliża się do 3 mld litrów rocznie (20% krajowej produkcji). Notowany jest stały wzrost wartości globalnej produkcji rolniczej. Uczelnia monitoruje potrzeby studentów i otoczenia społeczno-gospodarczego. Do działań formalnych w tym zakresie można zaliczyć ankietyzację studentów, konsultacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, monitorowanie losów absolwentów, śledzenie rejestrów Wojewódzkiego i Powiatowych Urzędów Pracy. Na tej podstawie można stwierdzić, że kształcenie na ocenianym kierunku jest dobrze osadzone w regionie, a jego doskonalenie i rozwój są zorientowane na potrzeby regionalnej i lokalnej gospodarki rolnej.

Koncepcja i cele kształcenia zostały określone i są doskonalone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. W przypadku studentów służy do tego celu ich stała ankietyzacja, w przypadku nauczycieli akademickich dominują konsultacje nieformalne, bowiem brakuje gremium kolegiального (np. rady programowej kierunku) wspomagającego zarządzanie różnymi aspektami procesu dydaktycznego. Bardzo dobra jest za to współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, która dotyczy realizacji zajęć praktycznych, sprawowania opieki nad studentami podczas realizacji praktyk zawodowych, zbierania materiałów do prac dyplomowych, opiniowania programu kształcenia, głównie w zakresie efektów uczenia się. Na Uczelni funkcjonuje Rada Ekspertów, której misją jest zintegrowanie środowiska nauki ze sferą praktyki życia gospodarczego i ich ścisła współpraca w celu jak najlepszego dostosowania oferty edukacyjnej do wymagań rynku pracy. W grupie ekspertów zajmujących się kierunkiem rolnictwo figurują przedstawiciele m.in. OSM Piątnica, SDOO w Krzyżewie, Grupy Agrocenrum. Podlaskiej Izby Rolniczej, Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Przy konstruowaniu programu studiów bierze się pod uwagę wskazówki przekazywane przez interesariuszy dotyczące nowoczesnych treści programowych, a także zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Interesariusze zewnętrzni biorą także udział w realizacji programu studiów ocenianego kierunku. Współpraca ta pozwala na dostosowywanie koncepcji, celów kształcenia i efektów uczenia się do potrzeb i oczekiwań pracodawców.

Koncepcja i cele kształcenia zasadniczo uwzględniają nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Metody te mają jednak charakter tylko wspomagający proces nauczania. Były z powodzeniem powszechnie stosowane podczas sytuacji epidemicznej, związanej z koronawirusem (SARS-CoV-2).

Aktualnie obowiązujące kierunkowe efekty uczenia się dla ocenianego kierunku studiów rolnictwo zostały przyjęte uchwałą nr 74/22/02 Senatu Wyższej Szkoły Agrobiznesu (obecnie MANS) w Łomży z dnia 31.05.2022 r. w sprawie zatwierdzenia efektów uczenia się i programów studiów. Opisy zakładanych efektów uczenia się na kierunku studiów rolnictwo sporządzono odrębnie dla obu poziomów studiów, są one identyczne dla obu form realizacji studiów – stacjonarnej i aktualnie realizowanej jako jedyna - formy niestacjonarnej. Uzupełniono je opisem sylwetek absolwenta studiów pierwszego oraz drugiego stopnia.

Dla studiów pierwszego stopnia ocenianego kierunku studiów sformułowano, używając zalecanych czasowników, ogółem 28 kierunkowych efektów uczenia się. 11 z nich dotyczy wiedzy (zna i rozumie), 13 umiejętności (potrafi), a 4 kompetencji społecznych (jest gotów do). Ocena merytoryczna treści kierunkowych efektów pozwala stwierdzić ich zgodność z koncepcją i celami kształcenia na kierunku rolnictwo oraz z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, do której w całości kierunek jest przyporządkowany. Wykazują również zgodność z praktycznym profilem studiów, uwzględniając aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej w rolnictwie oraz oczekiwania zawodowego rynku pracy w szeroko pojętej branży rolniczej. Osiągnięcie efektów uczenia na studiach pierwszego stopnia się pozwala studiującym w MANS w Łomży na zdobycie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, dotyczących chemicznych, biologicznych, ekologicznych i środowiskowych podstaw rolnictwa, szczegółowych technologii produkcji rolniczej roślinnej i zwierzęcej, a także zapewnia znajomość ekonomiki, organizacji i zarządzania produkcją rolniczą i gospodarstwem rolnym. Studiujący poznają zasady tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w rolnictwie i jego otoczeniu oraz funkcjonowanie struktury agrobiznesu. Efekty uczenia się obejmują również wiedzę związaną ze znaczeniem środowiska przyrodniczego i jego zagrożeniami wynikającymi z działalności rolniczej oraz z problemami funkcjonowania i rozwoju obszarów wiejskich i kształtowania krajobrazu rolniczego. Większość efektów uczenia się w zakresie wiedzy odzwierciedla podstawowy cel kształcenia na ocenianym kierunku – poznanie zasad nowoczesnej produkcji rolniczej i zwierzęcej z uwzględnieniem i umiejętnością zastosowania technik, technologii, urządzeń i narzędzi. W kierunkowych efektach uczenia się służących zdobywaniu kompetencji inżynierskich w zakresie wiedzy, uwzględniono zagadnienia związane z budową maszyn i narzędzi rolniczych, automatyzacją procesów produkcyjnych, problematyką postępu technologicznego w rolnictwie. Możliwość realizacji zadań inżynierskich związana jest również z uzyskaniem efektów uczenia się w zakresie zasad tworzenia i rozwoju zawodowego i form indywidualnej przedsiębiorczości. Osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie umiejętności praktycznych, prowadzące do uzyskania kompetencji zawodu rolnika, w tym kompetencji inżynierskich, dotyczy m.in. korzystania z różnych źródeł informacji, prezentowania własnych poglądów w formie werbalnej, pisemnej i graficznej, posługiwania się metodami analitycznymi i statystycznymi do opisu i analizy zjawisk zachodzących w rolnictwie, stosowania podstawowych technik i technologii produkcji roślinnej i chowu zwierząt, wykonania prostych zadań projektowych z zakresu rolnictwa, stosowania rachunku ekonomicznego w działalności rolniczej, wyboru i stosowania urządzeń technicznych w produkcji rolniczej. Dobrze jest również przygotowany opis efektów uczenia się dotyczących kompetencji społecznych. Absolwent kierunku rolnictwo MANS w Łomży jest gotów do stałego aktualizowania wiedzy kierunkowej oraz podnoszenia kompetencji zawodowych, do podporządkowania się zasadom pracy w zespole i ponoszenia odpowiedzialności za wspólnie realizowane zadania, do przestrzegania zasad etyki zawodowej, w tym kodeksu dobrej praktyki rolniczej. Efekty uczenia się, sformułowane dla studiów pierwszego stopnia, umożliwiają studiującym doskonalenie umiejętności posługiwania się podstawowym słownictwem na poziomie B2

Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistycznym z zakresu nauk rolniczych. Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane na studiach pierwszego stopnia odniesiono do właściwego poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z uwzględnieniem charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia oraz charakterystyk drugiego stopnia, typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych na poziomie 6 PRK w ramach systemu szkolnictwa wyższego. Ponadto zgodnie z tytułem zawodowym nadawanym absolwentom, osiągnięcie efektów uczenia się umożliwia uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, dotyczących wiedzy i umiejętności. Efekty uczenia się pozwalające na osiągnięcie kompetencji inżynierskich dotyczą, jak wspomniano wcześniej, poznania metod i systemów, technik i technologii, maszyn i systemów technicznych, metod statystycznych i narzędzi informatycznych, stosowanych w rolnictwie oraz umiejętności praktycznego wykorzystywania powyższej wiedzy w działalności zawodowej w sektorze rolnictwa.

Dla studiów drugiego stopnia kierunku studiów rolnictwo sformułowano ogółem 25 efektów uczenia się. 10 z nich dotyczy wiedzy (zna i rozumie), 11 umiejętności (potrafi), a 4 kompetencji społecznych (jest gotów do). Podobnie jak na studiach pierwszego stopnia, efekty uczenia się są w pełni zgodne z praktycznym profilem studiów, z koncepcją i celami kształcenia na kierunku rolnictwo, aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której odniesiono je w 100%. Ponadto uwzględniają aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej oraz oczekiwania zawodowego rynku pracy w rolnictwie. Opis efektów uczenia się uwzględnia w pogłębionym stopniu wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dotyczące specyfiki i charakteru kierunku studiów rolnictwo. Ich osiągnięcie pozwala na zdobycie zaawansowanej wiedzy z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych, specjalistycznej z dziedziny nauk rolniczych, a także pogłębionej wiedzy z zakresu technik i technologii stosowanych w rolnictwie. Dotyczy ona m.in. postępu biologicznego, biotechnologii i inżynierii genetycznej, strategii ochrony i kształtowania środowiska, wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, a także – co ważne na studiach rolniczych drugiego stopnia – wiedzy na temat metod badań rolniczych. Efekty uczenia się dotyczące umiejętności praktycznych dotyczą m.in. zasad planowania, formułowania i testowania hipotez, prowadzenia badań rolniczych także z wykorzystaniem metod analizy instrumentalnej, interpretacji wyników badań i ich wdrażania do praktyki, wdrażania osiągnięć postępu biologicznego, stosowania najnowszych mierników ekonomicznej efektywności gospodarowania, prowadząc do nabycia zaawansowanych zdolności krytycznego rozumienia wiedzy i jej praktycznego wykorzystania w działalności rolniczej i otoczenia rolnictwa. Nabycie efektów uczenia się na studiach drugiego stopnia sprawia, iż studiujący uzyskują wszechstronne przygotowanie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolniczego, także specjalistycznego oraz do pracy zawodowej w szeroko rozumianym agrobiznesie, w tym także szkolnictwie, administracji samorządowej i państwowej oraz laboratoriach analitycznych, badawczych i diagnostycznych. Efekty uczenia się umożliwiają posługiwanie się językiem obcym na poziomie biegłości B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Efekty uczenia się sformułowane na studiach drugiego stopnia uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK, typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Ponadto zgodnie z tytułem zawodowym magister inżynier, nadawanym absolwentom studiów drugiego stopnia, osiągnięcie efektów uczenia się umożliwia uzyskanie

kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, dotyczących wiedzy i umiejętności.

Szczegółowe efekty uczenia się sporządzono dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w planach studiów. Zamieszczono je w ogólnie dobrze przygotowanych i czytelnych zestawach sylabusów, opracowanych osobno dla formy studiów stacjonarnej i niestacjonarnej. Z oceny tych sylabusów wynika, że dla każdego realizowanych zajęć sformułowano opis efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty te odniesiono do opisów efektów kierunkowych. Na podstawie odniesień efektów uczenia się dotyczących poszczególnych zajęć do efektów kierunkowych w formie matryc oraz pełnej zgodności w tym zakresie, wykazano ich spójność na ocenianym kierunku studiów rolnictwo oraz spójność i czytelność całego systemu formułowania, osiągania i weryfikowania poszczególnych grup efektów. Na tej podstawie można stwierdzić, że jest realna możliwość uzyskania przez studiujących efektów dotyczących poszczególnych zajęć ujętych w planie studiów, a przez to kierunkowych efektów uczenia się. Kierunkowe efekty uczenia się są sformułowane na ogół w sposób zrozumiały, pozwalający na weryfikowanie stopnia ich osiągnięcia przez studentów. Zdarzają się drobne niedociągnięcia formalne dotyczące sformułowania efektów, np. efektu uczenia się K_R1_U09. W tym przypadku zamiast sformułowania „Analizować zjawiska wpływających na produkcję, jakość żywności...”, lepiej byłoby napisać „potrafi analizować zjawiska wpływające na produkcję, jakość żywności...” Ponadto stwierdzono, że efekty przypisane praktykom zawodowym i zajęciom z języka obcego są powieleniem efektów kierunkowych, dla studiów drugiego stopnia uzupełnionym o odniesienia do konkretnego podmiotu, w którym odbywają się praktyki. Rekomenduje się zatem dokonanie korekty redakcyjnej opisu efektów uczenia się oraz sformułowanie oryginalnych efektów uczenia się dla praktyk zawodowych i lektoratów bez powielania treści efektów kierunkowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1²(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Oceniany kierunek rolnictwo jest mocno osadzony w realiach społeczno-gospodarczych województwa podlaskiego, potrzebny dla regionalnego rozwoju gospodarczego ze względu na kształcenie kadr z zakresu rolnictwa, na które jest duże zapotrzebowanie. Koncepcja i cele kształcenia są w pełni zgodne z misją i strategią Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, która realizując od ponad ćwierćwiecza oceniany kierunek, stanowi swoiste, regionalne centrum nauki i praktyki rolniczej. Przyporządkowanie ocenianego kierunku do dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo jest właściwe z punktu widzenia jego nazwy i charakteru, a przede wszystkim

²W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

realizowanych treści programowych. Koncepcja i cele kształcenia zostały określone i są doskonalone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi, a zwłaszcza zewnętrznymi. Owocna i stale rozwijana współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym sprawia, że koncepcja i cele kształcenia uwzględniają postęp w obszarach działalności gospodarczej i zawodowej, związanej z rolnictwem.

Efekty uczenia się są w pełni zgodne z praktycznym profilem studiów, spójne z koncepcją i celami kształcenia na kierunku rolnictwo, aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której odniesiono je w 100%. Ponadto uwzględniają aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej i gospodarczej oraz dobrze rozpoznane oczekiwania regionalnego, zawodowego rynku pracy w rolnictwie i jego otoczeniu. Umożliwiają posługiwanie się językiem obcym na poziomie biegłości B2 i B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Efekty uczenia się są prawidłowo odniesione do właściwych poziomów PRK charakterystyk uniwersalnych oraz typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Osiągnięcie efektów uczenia się umożliwia uzyskanie kompetencji inżynierskich. Sformułowania efektów uczenia się są na ogół prawidłowe, umożliwiające ich weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia przez studiujących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe realizowane w ramach ocenianego kierunku rolnictwo wynikają z opisu efektów uczenia się, z którymi są w pełni zgodne. Uwzględniają aktualny stan wiedzy i jej zastosowania praktyczne w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek został przyporządkowany w 100%. Ponadto treści programowe odzwierciedlają normy, zasady i aktualne uwarunkowania praktyczne obowiązujące w działalności gospodarczej i zawodowej w rolnictwie oraz na zawodowym rynku pracy w branży rolniczej. Dobór treści programowych ocenianego kierunku studiów został wypracowany w ciągu wieloletniej realizacji programów studiów przez Uczelnię, na podstawie doświadczenia związanego z wypromowaniem wielu absolwentów rolnictwa, a także dzięki ścisłej współpracy MANS w Łomży z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Treści programowe są też powiązane z zainteresowaniami naukowymi i działalnością praktyczną nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów, zapewniając osiągnięcie wiedzy i umiejętności pod kątem ich praktycznego zastosowania w zakresie dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowano kierunek. Dobór treści programowych, w tym treści związanych z praktycznymi aspektami rolnictwa oraz w zakresie znajomości języków obcych na kierunku rolnictwo odpowiada celom i koncepcji kształcenia, jest zgodny z zakładaną sylwetką absolwenta, jest spójny z efektami uczenia się określonymi dla kierunku, uwzględnia wymiar praktyk

zawodowych, zgodny z przepisami prawa dotyczącymi studiów prowadzonych na profilu praktycznym.

Dobór treści programowych na studiach pierwszego stopnia jest właściwy. Na obu formach kształcenia, program studiów uwzględnia zajęcia ogólne, obejmujące nauczanie w zakresie znajomości języka obcego technologii informacyjnej, grafiki inżynierskiej oraz zajęć humanistycznych do wyboru, a także zajęcia z *wychowania fizycznego*, realizowane na studiach stacjonarnych. W ramach ocenianego kierunku przekazywane są bogate treści podstawowe, dotyczące wiedzy z nauk społecznych, przyrodniczych i pokrewnych, tworzące podstawy do zrozumienia zjawisk i procesów w środowisku przyrodniczym i w rolnictwie oraz do nabywania kompetencji inżynierskich. Przekazywane są one studiującym w ramach realizacji takich zajęć jak: *botanika, genetyka, fizjologia roślin, mikrobiologia* (biologiczne podstawy rolnictwa), *chemia, biochemia* (chemiczne podstawy rolnictwa), *ekonomia* oraz *statystyka matematyczna*. Do kluczowych treści programowych na studiach pierwszego stopnia należy zaliczyć przed wszystkim treści realizowane na zajęciach kierunkowych, związanych bezpośrednio z przygotowaniem do zawodu rolnika i praktycznych zastosowań w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo. Należą tu specyficzne zajęcia obligatoryjne dla wszystkich studentów dotyczące środowiskowych aspektów gospodarowania w rolnictwie, obejmujące *agrometeorologię, agroekologię i ochronę środowiska* oraz *gleboznawstwo*. Wyróżnikiem kierunku są jednak przede wszystkim zajęcia kierunkowe zawodowe z zakresu podstaw i technologii produkcji roślinnej (*chemia rolna, hodowla roślin i nasiennictwo, ogólna uprawa roli i roślin, herbologia, ochrona roślin, tąkarstwo, szczegółowa uprawa roślin*), z zakresu podstaw i technologii produkcji zwierzęcej (*fizjologia zwierząt, żywienie zwierząt, chów zwierząt*), z zakresu techniki rolniczej ważne z punktu widzenia nabywania kompetencji inżynierskich oraz zajęcia z zakresu ekonomiki i organizacji rolnictwa (*ekonomika rolnictwa, organizacja i zarządzanie i rachunkowość*). Jak wynika z analizy matrycy zgodności efektów kierunkowych efektów uczenia się oraz efektów uczenia się sformułowanych i realizowanych dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w programie studiów, treści programowe realizowane w ramach programu obligatoryjnego dla wszystkich studentów, obejmującego zajęcia ogólne, podstawowe i kierunkowe, zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Realizacja treści programowych umożliwia także uzyskanie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Treści prowadzące do osiągnięcia kompetencji inżynierskich realizowane są w programie obligatoryjnym m.in. podczas zajęć z *techniki rolniczej, ogólnej uprawy roli i roślin, chemii rolnej, ekonomiki rolnictwa, organizacji i zarządzania, szczegółowej uprawy roślin, tąkarstwa, ochrony roślin, chowu zwierząt* oraz podczas realizacji 6. miesięcznej praktyki zawodowej. Poszerzenie kompetencji absolwenta studiów pierwszego stopnia jest możliwe dzięki zamieszczeniu w programie studiów treści programowych specjalnościowych, realizowanych podczas dwóch ostatnich semestrów studiów. Są to następujące specjalności: *doradztwo rolne* oraz *nowoczesne technologie w użytkowaniu mlecznym bydła*. Zajęcia specjalnościowe, w tym także do wyboru w ramach specjalności związane są z realizacją treści programowych specyficznych dla danej specjalności. Na specjalności doradztwo rolne realizowane są treści programowe związane m.in. z *doradztwem w agrobiznesie, doradztwem żywieniowym, doradztwem nawozowym, biotechnologią, zarządzaniem jakością i bezpieczeństwem żywności, rolnictwem ekologicznym, pszczelarstwem, spółdzielczością rolniczą*. Na specjalności nowoczesne technologie w użytkowaniu mlecznym bydła na studiach pierwszego stopnia treści programowe obejmują zagadnienia związane m.in. z *technologią produkcji pasz dla bydła, produkcją mleka w stadach wysokowydajnych, chorobami krów mlecznych, systemami utrzymania bydła, ekonomiką produkcji mleka, dobrostanem bydła, technikami rolniczymi w chowie*

bydła, inwestycjami budowlanymi w gospodarstwach mlecznych. W programie studiów obu specjalności znajduje się również realizowane na VI i VII semestrze studiów seminarium. Większość treści programowych realizowanych w ramach modułów specjalnościowych poszerzając kompetencje absolwenta, zapewnia osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się, które umożliwiają nabycie kompetencji inżynierskich. Treści programowe realizowane na studiach pierwszego stopnia ocenianego kierunku rolnictwo mają niewątpliwie charakter kompleksowy, są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów, zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Dokonany przegląd sylabusów pozwala stwierdzić, że studentom przekazywana jest aktualna wiedza w zakresie nowoczesnych technologii i technik rolniczych, pozwalająca na osiąganie oczekiwanych przez praktykę rolniczą umiejętności i kompetencji społecznych. Jednak w bogatych treściach programowych brakuje zagadnień związanych bezpośrednio z technologią produkcji ogrodnictwa, co zakłóca ich spójność z jednym z celów kształcenia, wymienionym w sylwetce absolwenta: „jest przygotowany.... do prowadzenia gospodarstw rolniczych posiadających dział ogrodnictwa” W związku z tym rekomenduje się uwzględnienie powyższej uwagi podczas doskonalenia programu studiów. Celowe byłoby wprowadzenie zajęć dotyczących podstaw ogrodnictwa.

Dobór treści programowych na studiach drugiego stopnia jest prawidłowy, uwzględniający moduły kształcenia ogólnego, podstawowego, kierunkowego i specjalnościowego. Na obu formach kształcenia, program studiów obejmuje nauczanie w zakresie znajomości języka obcego na poziomie B2+, a także zajęcia z *wychowania fizycznego*, 30 godzin i ujęte w planie tylko na studiach stacjonarnych. W ramach ocenianego kierunku na studiach drugiego stopnia przekazywane są także zaawansowane treści programowe podstawowe, dotyczące wiedzy z nauk przyrodniczych i pokrewnych, tworzące podstawy do zrozumienia zjawisk i procesów w środowisku przyrodniczym i w rolnictwie oraz do nabywania kompetencji inżynierskich, a także kompetencji dotyczących prowadzenia prac badawczych w zakresie dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo. Przekazywane są one studiującym w ramach realizacji takich zajęć jak: *fizyka gleby, agrofizyka i analiza instrumentalna*. Do kluczowych treści programowych na studiach drugiego stopnia należy zaliczyć przed wszystkim treści realizowane na zajęciach kierunkowych, poszerzających i pogłębiających wiedzę i umiejętności potrzebne do wykonywania zawodu rolnika i praktycznych zastosowań w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo. Treści te zapewniają także nabycie umiejętności metodycznego prowadzenia badań rolniczych. Wydatnie poszerzają możliwości zatrudnienia absolwenta, w stosunku do studiów pierwszego stopnia o specjalistyczne gospodarstwa rolne, instytuty naukowo-badawcze, ośrodki badawczo-rozwojowe oraz szkolnictwo, w tym również szkolnictwo wyższe. Należą tu specyficzne zajęcia obligatoryjne dla wszystkich studentów dotyczące *kształtowania środowiska rolniczego, metod badań rolniczych, rolnictwa zrównoważonego, postępu biologicznego, gospodarki odpadami i ściekami, nowoczesnych technologii i technik w rolnictwie, fizjologii planowania roślin, nowoczesnych metod stosowanych w hodowli i agrobiotechnologii, środowiskowych i profilaktycznych uwarunkowań produkcji zwierzęcej*. Jak wynika z analizy matrycy zgodności efektów kierunkowych efektów uczenia się oraz efektów uczenia się sformułowanych i realizowanych dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w programie studiów, treści programowe realizowane w ramach programu obligatoryjnego dla wszystkich studentów na studiach drugiego stopnia, zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Realizacja treści programowych umożliwia także uzyskanie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Treści prowadzące do osiągnięcia kompetencji inżynierskich na studiach drugiego stopnia realizowane są w programie obligatoryjnym podczas większości zajęć, składających się na moduł kształcenia kierunkowego oraz podczas realizacji 3. miesięcznej praktyki zawodowej.

Poszerzenie kompetencji absolwenta studiów drugiego stopnia jest możliwe dzięki zamieszczeniu w programie studiów treści programowych specjalnościowych, realizowanych podczas ostatniego semestru studiów. Są to następujące specjalności: ekonomika rolnictwa, odnawialne źródła energii, agrotechnika i rolnictwo precyzyjne. Na specjalności ekonomika rolnictwa realizowane są treści programowe związane m.in. z *obrotem w rolnictwie, rolniczą przestrzenią produkcyjną, efektywnością produkcji roślinnej, marketingiem w agrobiznesie*. Na specjalności odnawialne źródła energii na studiach drugiego stopnia treści programowe obejmują zagadnienia związane m.in. z *rynkiem energii i energetyką rozproszoną, odnawialnymi źródłami energii, uprawą roślin energetycznych, biopaliwami stałymi i płynnymi*. Z kolei na specjalności agrotechnika i rolnictwo precyzyjne, wykładane są treści programowe dotyczące m.in. *systemów informacji przestrzennej, urządzeń i systemów agrotechnicznych, pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie precyzyjnym*. Zestaw tych nowoczesnych treści specjalnościowych niewątpliwie poszerza wiedzę, umiejętności i kompetencje inżynierskie absolwenta studiów drugiego stopnia, przyczyniając się do wzrostu jego konkurencyjności na zawodowym rynku pracy. Jednak ogólny wymiar modułów specjalnościowych, realizowanych na ostatnim semestrze studiów, wynosi tylko 6 ECTS (6,5% łącznego nakładu pracy na studiach drugiego stopnia). Jest to zbyt mały wymiar, żeby wyodrębniać specjalności. W związku z tym rekomenduje się albo zwiększenie godzin zajęć specjalnościowych i nakładu pracy związanego z realizacją modułu specjalnościowego, albo rezygnację z wyodrębniania specjalności. W programie studiów drugiego stopnia znajduje się również realizowane na wszystkich trzech semestrach seminarium dyplomowe. Treści programowe realizowane na studiach drugiego stopnia ocenianego kierunku rolnictwo mają niewątpliwie charakter kompleksowy i w dużej mierze nowoczesny, są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów, zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Dokonany przegląd treści programowych pozwala stwierdzić, że studentom przekazywana się aktualna wiedza w zakresie nowoczesnych technologii i technik rolniczych, znacznie poszerzająca kompetencje w stosunku do studiów pierwszego stopnia, pozwalająca na osiąganie oczekiwanych przez praktykę rolniczą umiejętności i kompetencji społecznych, a nadto zapewniająca kompetencje badawcze w ramach dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo.

W bogatych treściach programowych studiów drugiego stopnia uwzględnione jest co prawda doskonalenie kompetencji językowych, ale tylko na standardowych lektoratach. Brakuje zajęć realizowanych w językach obcych, np. w module zajęć do wyboru. Wprowadzenie zajęć kierunkowych lub specjalnościowych realizowanych w języku obcym stanowiłoby istotny element poprawy umiędzynarodowienia studiów, wzrostu kompetencji językowych studiujących, a także spójności i lepszej korespondencji z aktualną nazwą Uczelni – Międzynarodową Akademią Nauk Stosowanych. W związku z tym rekomenduje się podczas doskonalenia programu studiów, uwzględnienie w nim fakultatywnych zajęć kierunkowych realizowanych w języku obcym.

Pod względem merytorycznym i formalnym plan studiów kierunku rolnictwo, realizowanych na profilu praktycznym w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży w formie niestacjonarnej na pierwszym oraz drugim stopniu oraz przygotowanych do realizacji w formie stacjonarnej, spełnia wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i w nauce oraz wydanych na jej podstawie rozporządzeń ministerialnych. W szczególności plan ten określa poziom, profil, formę lub formy studiów oraz liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ich ukończenia i uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia. Określony jest również tytuł zawodowy nadawany absolwentom – inżynier po studiach pierwszego stopnia oraz magister inżynier po studiach drugiego stopnia. Studia pierwszego stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej trwają 7 semestrów, a ich ukończenie wymaga uzyskania 215 ECTS, po

30 w pierwszych czterech semestrach, 40 w semestrze V obejmującym praktykę zawodową oraz 24 i 31 w semestrach VI i VII. Studia drugiego stopnia realizowane obecnie, podobnie jak studia pierwszego stopnia, tylko w formie niestacjonarnej oraz przygotowane do realizacji w formie stacjonarnej, trwają 3 semestry, a do osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się i uzyskania tytułu zawodowego magistra inżyniera wymagane jest uzyskanie 92 ECTS (odpowiednio w semestrach 30, 31 i 31). Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS konieczną do ich ukończenia oraz przypisanie punktów ECTS do poszczególnych zajęć są poprawnie oszacowane, zgodnie z regułą uwzględniającą, że 1 ECTS oznacza 25-30 godzin pracy. W związku z tym zapewnione jest osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Uzyskanie zakładanych efektów uczenia się jest również możliwe dzięki prawidłowo określonej i realizowanej łącznie w programie studiów oraz dla poszczególnych grup zajęć, liczby godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów. W przypadku studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 112 ECTS na studiach pierwszego stopnia oraz 46 ECTS na studiach drugiego stopnia, a więc spełnia wymagany ustawowo wskaźnik 50%. Na studiach niestacjonarnych liczba ta wynosi odpowiednio 87 ECTS na studiach pierwszego stopnia oraz 38 na poziomie studiów drugiego stopnia. Plan studiów zawiera na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 60 godzin ćwiczeń z *wychowania fizycznego*, którym nie przypisano punktów ECTS. Dodatkowo zajęcia z *wychowania fizycznego* figurują także w planie stacjonarnych studiów drugiego stopnia.

Zgodny z wymogami jest także udział zajęć z zakresu nauk humanistycznych lub społecznych, który wypełnia wymagane 5 ECTS, wynosząc na studiach pierwszego stopnia 12 ECTS (trzy moduły zajęć humanistycznych do wyboru oraz *ekonomia*) oraz 5 ECTS na poziomie studiów drugiego stopnia (*ekofilozofia*).

W planie studiów znajdują się zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego (do wyboru) w wymiarze 120 godzin ćwiczeń z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów (4 pierwsze semestry po 30 godz.) - 12 ECTS na studiach pierwszego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych, zakładające jego znajomość na poziomie B2. Na studiach drugiego stopnia zajęcia z języka obcego obejmują wymiar 40 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (2 ECTS), przy założeniu jego znajomości na poziomie B2+.

Prawidłowy, zgodny z ustawowymi wymogami jest również udział zajęć do wyboru, którym przypisano łącznie aż 98 ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia oraz 33 ECTS na studiach drugiego stopnia, a więc w liczbie znacznie przekraczającej wymagane 30%. Zasady wyboru specjalności, modułów i zajęć fakultatywnych są określone i przestrzegane, co pozwala studentom na kształtowanie indywidualnych ścieżek kształcenia w ramach ocenianego kierunku rolnictwo.

Ważnym aspektem na studiach o profilu praktycznym są prawidłowo określone moduły zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Wymiar tych zajęć na ocenianym kierunku, zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia, znacznie przekracza wymagane 50% punktów ECTS. Duży udział zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wynika z koncepcji kształcenia, zakładającej bliskie powiązanie programu studiów z aktualnymi uwarunkowaniami prowadzenia działalności gospodarczej w rolnictwie przy aktywnym współudziale otoczenia społeczno-gospodarczego. Analiza programu wskazuje jednak, że udział zajęć praktycznych jest przez Uczelnię przeszacowany. Na studiach pierwszego stopnia to aż 94%, a na studiach drugiego stopnia 100% całkowitej liczby ECTS. Rekomenduje się Uczelni zweryfikowanie wartości udziału zajęć praktycznych ujętych w programie

studiów i podanie prawidłowych wartości. Zapewnienie osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, warunkujących uzyskanie wyższego wykształcenia zgodnie z oczekiwanymi celami, możliwe jest także dzięki prawidłowej sekwencji zajęć oraz odpowiedniego doboru i prawidłowej proporcji godzinowej pomiędzy poszczególnymi ich formami.

Sekwencja zajęć generalnie bazuje na prawidłowej zasadzie realizacji kolejno od semestrów wcześniejszych do późniejszych, treści kształcenia ogólnego i podstawowego, podstawowego kierunkowego i kierunkowego zawodowego oraz począwszy od VI semestru na studiach pierwszego stopnia – kształcenia specjalistycznego wraz z modułem dyplomowania. Spośród form kształcenia na obu poziomach i formach studiów ocenianego kierunku dominuje forma aktywna - ćwiczeniowa, w ramach której realizowane są laboratoria i pracownie specjalistyczne, zajęcia terenowe, projekty oraz seminaria. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia ćwiczenia (bez praktyki zawodowej) stanowią 72,6% zajęć, na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia – 59,3%, a na studiach drugiego stopnia odpowiednio 72,3 i 61%.

Łączna liczba godzin dydaktycznych realizowanych na ocenianym kierunku z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów wynosi, nie licząc praktyk zawodowych, 2720 godzin na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia oraz 1155 godzin na studiach stacjonarnych drugiego stopnia. W przypadku studiów niestacjonarnych jest to odpowiednio 2135 i 950 godzin (nie licząc praktyk zawodowych), czyli 78 i 82% liczby godzin realizowanych na studiach w formie stacjonarnej. Absolwent studiów pierwszego stopnia otrzymuje tytuł zawodowy inżyniera, natomiast absolwent studiów drugiego stopnia uzyskuje tytuł zawodowy magistra. Moduły zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich zostały poprawnie określone, stanowią większość zajęć w programie studiów pierwszego stopnia, obejmując zarówno w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej nakład pracy 164 ECTS, a na studiach drugiego stopnia 48 ECTS.

Reasumując można stwierdzić, iż wyodrębnienie poszczególnych zajęć i modułów zajęć w programie kształcenia na ocenianym kierunku rolnictwo, ich wymiar godzinowy oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się, a także prawidłowa sekwencja zajęć w planie studiów oraz prawidłowy dobór form zajęć, stanowi oryginalne, poprawne, rozwiązanie kształcenia na poziomie wyższym. Plan studiów został opracowany i jest stale doskonalony na podstawie wieloletniego prowadzenia ocenianego kierunku z wykorzystaniem wzorców krajowych i międzynarodowych, a także potrzeb zgłaszanych przez otoczenie społeczno-gospodarcze. Plany studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowane aktualnie tylko w formie niestacjonarnej oraz przygotowane do realizacji w formie stacjonarnej na kierunku rolnictwo prowadzonym w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się, zgodnie z koncepcją i celami kształcenia oraz zakładaną sylwetką absolwenta.

Metody stosowane w procesie kształcenia w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży są różnorodne, specyficzne dla ocenianego kierunku rolnictwo, zorientowane na studentów, uwzględniające aktualne osiągnięcia i wymagania dydaktyki akademickiej w celu sprostania aspiracjom i oczekiwaniom studiujących. W procesie nauczania stosowane są właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne, sprzyjające osiąganiu przez studiujących efektów uczenia się. Stosowane metody kształcenia są szczegółowo określone w sylabusach poszczególnych zajęć. Z opisów wynika, że zestaw tych metod jest adekwatny do form zajęć dydaktycznych oraz rodzaju efektów uczenia się określonych dla wiedzy, umiejętności i kompetencji. Na wykładach stosuje się zróżnicowane metody dydaktyczne, najczęściej są to klasyczne metody podające (np. wykład informacyjny wspomagany technikami multimedialnymi, rozwiązywanie przykładów obliczeniowych

na tablicy), w mniejszym wymiarze metody problemowe (konwersatorium, wykład problemowy). Ćwiczenia audytoryjne to forma zajęć najczęściej wykorzystywana na zajęciach, na których ćwiczy się procedury obliczeniowe. Najczęściej wykorzystywanymi metodami jest tu analiza przypadków i symulacja. W programie kształcenia na kierunku rolnictwo o profilu praktycznym większość zajęć ma charakter praktyczny, są to zajęcia w formie ćwiczeń projektowych i laboratoryjnych, prowadzone z wykorzystaniem bogatej w Uczelni infrastruktury informatycznej oraz laboratoryjnej. Na zajęciach laboratoryjnych studenci wykonują zadania o charakterze eksperymentalnym, pracując w niewielkich zespołach. Zadania te są wykonywane zarówno w laboratoriach, jak i w środowisku naturalnym (in situ). Ponadto w ramach niektórych zajęć kierunkowych odbywają się zajęcia terenowe, wizyty dydaktyczne w gospodarstwach rolnych oraz stacji oceny odmian, przedsiębiorstwach rolnych i zakładach przetwórstwa rolnego. Ćwiczenia terenowe dają możliwość samodzielnej obserwacji lub wykonania zadań praktycznych, prowadząc do nabycia umiejętności obsługi urządzeń i narzędzi stosowanych w technologiach rolniczych. Znaczna część zajęć ćwiczeniowych, w tym głównie laboratoryjnych i projektowych, opiera jest na pracy własnej studentów i rozwiązywaniu zadań, z którymi spotkają się na zawodowym rynku pracy. Różnorodność form zajęć i metod kształcenia sprawia, że zapewnione jest przygotowanie studentów do działalności zawodowej w rolnictwie, umożliwiające wykonywanie czynności praktycznych, a także stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych właściwych dla sektora rolniczego. Studenci korzystają z aktualnie obowiązujących norm i zasad oraz specjalistycznego, aktualnego oprogramowania, np. dotyczącego fakturowania i obliczania podatku VAT w działalności gospodarczej w rolnictwie. W programie studiów większość zajęć kierunkowych i specjalnościowych realizowana jest w grupach laboratoryjnych o zmniejszonej liczebności, co umożliwia studentom indywidualną pracę i większe zaangażowanie. Metody kształcenia stosowane podczas zajęć o charakterze praktycznym stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Jednocześnie te metody umożliwiają osiąganie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Stosowane metody kształcenia na lektoratach sprzyjają uzyskiwaniu przez studentów kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia lub B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia. Metody kształcenia umiejętności językowych to analiza tekstu obcojęzycznego, słuchanie, rozmówki, krótkie wypowiedzi pisemne oraz prezentacje. Metody kształcenia stosowane zwłaszcza na zajęciach ćwiczeniowych i seminaryjnych, a także liczne, w ramach programu ocenianego kierunku studiów rolnictwo, konsultacje pracowników pozwalają na indywidualne podejście do potrzeb studentów. Powszechną praktyką jest stosowanie czytelnych procedur indywidualizacji studiowania poprzez możliwość wyboru specjalności, zajęć fakultatywnych kierunkowych i specjalnościowych oraz możliwość wyboru promotora i tematu pracy dyplomowej. Formami dostosowanymi do zróżnicowanych potrzeb studentów są konsultacje realizowane w ramach dyżurów pracowników oraz na życzenie studenta za pośrednictwem platformy MS Teams, a także możliwość realizacji zajęć według indywidualnej organizacji studiów, której warunki określa szczegółowo regulamin studiów. Inną formą indywidualizacji studiowania jest możliwość uczestnictwa w licznych przedsięwzięciach o charakterze naukowym i praktycznym, których organizacja przez MANS w Łomży jest stałą praktyką. Uczelnia wykazuje pełne przygotowanie do wykorzystania metod kształcenia osób z niepełnosprawnością. Obejmuje ono wszelkie możliwe udogodnienia i wszechstronną opiekę, ale jednocześnie jednolity system oceniania. Studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać w czasie zajęć ze środków technicznych w celu utrwalenia treści przekazanych na zajęciach w formie obrazu lub dźwięku, materiałów dydaktycznych

w alternatywnych formach zapisu. Ponadto, mogą mieć zmienione formy zajęć, formy zaliczeń lub egzaminów.

Program studiów na ocenianym kierunku rolnictwa nie przewiduje prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (e-learning), jednak nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia udostępniają materiały dydaktyczne za pośrednictwem platform internetowych. Ta asynchroniczna forma kontaktu pozwala nie tylko na wymianę informacji o charakterze organizacyjnym, ale daje możliwość rozwiązywania problemów merytorycznych. Metody te mają charakter jedynie wspomagający proces nauczania. Aktualnie wszystkie zajęcia dydaktyczne odbywają się stacjonarnie - w siedzibie Uczelni lub w terenie. Sporadycznie i wyjątkowo, za zgodą rektora, niektóre wykłady mogą być przeprowadzane w sposób zdalny.

Celem praktyk zawodowych na studiach pierwszego stopnia na ocenianym kierunku jest kształcenie praktyczne studentów rolnictwa w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz zapewnienie studentom przygotowania praktycznego przydatnego w dalszym toku kształcenia i w pracy zawodowej. W ramach praktyki studenci poznają aspekty techniczne, technologiczne, organizacyjne i ekonomiczne produkcji rolnej oraz uczestniczą w organizowaniu i wykonywaniu poszczególnych prac w przedsiębiorstwie. Praktyki na studiach drugiego stopnia mają na celu m.in. uczestnictwo w pracach, które w okresie odbywania praktyk realizowane są w przedsiębiorstwie oraz wyrabianie nawyku punktualności, pracowitości i rzetelności w wykonywaniu powierzonych prac. Praktykom na studiach pierwszego stopnia przypisano w zakresie wiedzy 3 efekty, umiejętności 2 i kompetencje 1 efekt, a na studiach drugiego stopnia przypisano po jednym efekcie w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć.

Dla obu poziomów studiów bardzo szczegółowo określono treści programowe. W przypadku studiów pierwszego stopnia obejmują one m.in. specyfikę położenia geograficznego i administracyjnego podmiotu przyjmującego na praktyki; zapoznanie się z ogólnym charakterem gospodarstwa, przepisami BHP i przeciwpożarowymi, strukturą produkcji, technologiami stosowanymi w gospodarstwie, jakością wykonywanych zabiegów, nawożeniem, strukturą inwentarza żywego, zagospodarowaniem oraz użytkowaniem łąk i pastwisk, uzyskiwaną wydajnością, produkcją i sposobami zadawania pasz, kalkulacją kosztów i oddziaływaniem na środowisko; bezpośredni udział w produkcji rolnej i hodowlanej oraz w podejmowaniu decyzji gospodarczych. Dla studiów drugiego stopnia w treści kształcenia uwzględniono zapoznanie się z działalnością oraz systemem organizacji pracy i obiegiem informacji w podmiocie, w którym odbywana jest praktyka oraz uczestniczenie w organizacji pracy. Treści programowe określone dla praktyk umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Praktyki zawodowe na studiach pierwszego stopnia trwają 960 godzin/120 dni roboczych/24 tygodnie/6 miesięcy i przypisano im 32 ECTS. Na studiach drugiego stopnia na praktyki przeznaczono 480 godzin/60 dni roboczych/12 tygodni/3 miesiące i przypisano 16 ECTS. Na studiach pierwszego stopnia praktyki przypisano do semestru V, a na studiach drugiego stopnia do semestru II. Praktyki na studiach pierwszego stopnia są realizowane głównie w gospodarstwach rolnych i hodowlanych, również w instytucjach i przedsiębiorstwach związanych lub współdziałających z rolnictwem, zarówno w kraju jak i za granicą. Na studiach drugiego stopnia praktyki są realizowane w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym, zaopatrzeniem rolnictwa i w ośrodkach doradztwa rolniczego. Wymiar praktyk, przypisana im liczba ECTS, umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Student w czasie praktyki powinien prowadzić na bieżąco dzienniczek praktyki (karty tygodniowe), w postaci zapisów czynności wykonywanych podczas praktyki, potwierdzonych przez praktykodawcę. Ten ostatni również poświadcza odbycie praktyki. Praktyka kończy się zaliczeniem w terminie wyznaczonym przez koordynatora praktyk. Do weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się na praktykach wykorzystuje się następujące elementy: wpisy w kartach tygodniowych, opinia o studencie odbywającym praktykę wystawioną przez zakładowego opiekuna oraz sprawozdanie z praktyki przygotowanego przez studenta. Warunkiem zaliczenia praktyki jest wywiązanie się z programu praktyk, pozytywna opinia i ocena opiekuna praktyki, terminowe złożenie dokumentacji oraz pozytywna ocena sprawozdania z praktyk. Na Uczelni przyjęto "Wytyczne realizacji i zaliczenia praktyk studenckich w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID". Podstawowa zmiana polegała na wprowadzeniu zdalnej formy zaliczenia praktyk. W czasie pandemii większość praktyk odbyła się bez zakłóceń, w nielicznych przypadkach przeniesiono praktyki na późniejszy termin.

W ramach dokumentacji praktyk opracowano karty tygodniowe wraz ze szczegółową prezentacją uregulowań odnośnie przygotowania, przebiegu i rozliczania praktyk. Zawarto tam efekty uczenia się, wymagania odnośnie miejsca realizacji praktyk, szczegółowy opis procedury realizacji praktyk, warunki zaliczenia, obowiązki praktykanta i opiekuna zakładowego. Dla studentów ocenianego kierunku przygotowano też szczegółowe wskazówki odnośnie sprawozdania merytorycznego z praktyki zawodowej. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk oraz sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Osobą odpowiedzialną za przebieg i organizację praktyk jest koordynator praktyk studenckich, który podlega dziekanowi. Osoba obecnie sprawująca tę funkcję ma dobre przygotowanie dydaktyczne i rozeznanie wśród podmiotów przyjmujących studentów na praktyki. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekuna umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte zasady. Regulamin praktyk studenckich na ocenianym kierunku określa szczegółowy tryb i zasady organizacji i zaliczania praktyk. Uczelnia przygotowała kilka dokumentów związanych z praktykami, w tym szczegółowy opis udostępniany zakładowym opiekunom praktyk wraz z kartami tygodniowymi.

Miejsca, w których studenci odbywają praktykę zawodową są weryfikowane pod kątem wyposażenia w odpowiednią infrastrukturę techniczną oraz przestrzeganie zasad BHP. Kierunkowy koordynator praktyk każdorazowo sprawdza, czy w danym podmiocie możliwe jest osiągnięcie zakładanych dla praktyk efektów uczenia się. Ponadto, w przypadku, gdy student prowadzi własne gospodarstwo rolne jest on zobowiązany do odbycia w ramach praktyk kilku wizyt studyjnych w różnych typach gospodarstw rolnych wyznaczonych przez Uczelnię. Dla studentów studiów drugiego stopnia wyznaczono rodzaje podmiotów do realizacji praktyk takie jak: jednostki samorządu terytorialnego, ośrodki doradztwa rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rynku Rolnego, firmy i przedsiębiorstwa realizujące zadania dla rolnictwa. Koordynator Praktyk może wyrazić zgodę na odbycie praktyki za granicą, jeżeli jej program spełnia wymagania wynikającej z programu praktyk dla kierunku studiów. Corocznie około 10 studentów realizuje praktyki zagraniczne. Z firmami lub innymi jednostkami organizacyjnymi zwanymi zakładami pracy, zawiera się umowę na realizację praktyk. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Uczelnia opracowała procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy i określania ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym dla praktyk, zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia. Zgodność określonych efektów uczenia się z doświadczeniem zawodowym studenta potwierdza koordynator praktyk. Praktyki są hospitowane na miejscu lub telefonicznie, w ramach niezapowiedzianej kontroli podczas praktyk przez pracownika Uczelni. Z hospitacji przygotowuje się protokół, w którym m.in. stwierdza się, czy praktyka odbywa się zgodnie z programem i w rzeczywistych warunkach pracy.

Zadania opiekunów praktyk w miejscu ich odbywania oraz zakres współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk i sposoby komunikowania się opierają się na zwyczajowo przyjętych regułach. Zadania koordynatora uczelnianego zostały określone w regulaminie praktyk. Natomiast w żadnym dokumencie nie określono obowiązków zakładowego opiekuna ani podziału kompetencji i sposobów komunikacji pomiędzy opiekunem uczelnianym i zakładowym. Umowa na realizację praktyk jest bardzo lakoniczna i nie precyzuje obowiązków stron. Dlatego rekomenduje się formalnie określenie obowiązków zakładowego opiekuna praktyk oraz sposobów komunikowania się uczelnianego koordynatora z zakładowymi opiekunami.

W zdecydowanej większości przypadków studenci odbywają praktyki w samodzielnie wybranych podmiotach. Przydatność tych podmiotów do realizacji praktyk jest weryfikowana przez uczelnianego koordynatora praktyk. Uczelnia dysponują długą listą podmiotów, które dotychczas przyjmowały na praktyki i są nadal zainteresowane współpracą z Uczelnią w tym zakresie. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, a w przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, osoba sprawująca nadzór nad praktykami zatwierdza to miejsce w oparciu o z góry określone kryteria.

Za całokształt działań związanych z realizacją praktyk odpowiada uczelniany koordynator praktyk studenckich. W ramach ewaluacji praktyk uwzględnia się opinie zakładowych opiekunów o praktykantach, karty tygodniowe wypełniane przez studentów, protokoły z hospitacji oraz opinie praktykantów o zakładzie pracy prezentowane na zaliczeniu praktyk. Program praktyk i jego realizacja, efekty uczenia się osiągane na praktykach oraz osoby sprawujące nadzór nad praktykami podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów. W ramach doskonalenia nadzoru nad praktykami prowadzona jest staranna weryfikacja miejsc praktyk pod kątem możliwości osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz liczne hospitacje w trakcie praktyk.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się na kierunku rolnictwo prowadzonym w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży uwzględnia poziom i formę studiów oraz prawidłowe rozplanowanie zajęć z uwzględnieniem efektywnego wykorzystania czasu przeznaczonego na nauczanie na zajęciach, samodzielne uczenie się oraz sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się w celu ich weryfikacji wraz z dostarczeniem studentom informacji zwrotnych o uzyskanych efektach. Rok akademicki trwa od dnia 1 października do dnia 24 września i dzieli się na 2 semestry. Szczegółową organizację danego roku akademickiego w ramach semestrów dotyczącą terminów realizacji zajęć dydaktycznych, przerw świątecznych i wakacyjnych oraz sesji egzaminacyjnych określa rektor w zarządzeniu wydawanym na podstawie uchwały Senatu. Informacja ta podawana jest do wiadomości studentów najpóźniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego. Studenci studiów niestacjonarnych terminy zjazdów w danym semestrze mają podawane do wiadomości na 3 miesiące przed rozpoczęciem pierwszego zjazdu. Szczegółowy rozkład zajęć podawany jest do wiadomości studentów na miesiąc przed rozpoczęciem zajęć. W przypadku studiów stacjonarnych zajęcia planowane są od poniedziałku do piątku. W przypadku studiów niestacjonarnych, które prowadzone są aktualnie na ocenianym

kierunku rolnictwo, zajęcia odbywają się w czasie dwudniowych zjazdów (sobota, niedziela) w każdym semestrze. Zajęcia rozpoczynają się od godziny 8.00 i układane są w taki sposób, aby w danym dniu nie trwały dłużej niż 10 godzin dydaktycznych (2 bloki pięciogodzinne, uwzględniające krótkie przerwy). Zajęcia zazwyczaj kończą się o godzinie 17.05. Liczba zjazdów jest różna na poszczególnych semestrach i wynosi od 7 do 11. Na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia odbywa się 8 zjazdów, przy czym sporadycznie zajęcia planowane są również w piątki, w godzinach 16-19.50. W rozkładach zajęć uwzględnia się przerwę na obiad (godz. 12-13). W czasie zjazdów studiów niestacjonarnych osoby pełniące zajęcia dyżurują, aby studenci mogli skorzystać z konsultacji. W soboty i niedziele pracują wszystkie działy Uczelni związane z obsługą procesu dydaktycznego studiów niestacjonarnych. Wszelkie informacje na temat rozkładów zajęć, zmian w tych rozkładach, terminów konsultacji, uzyskanych ocen, kontaktu do wykładowcy dostępne są po zalogowaniu do systemu dziekanatowego Verbis. Organizacja procesu kształcenia obejmuje również liczebność grup. W wykładach na ocenianym kierunku uczestniczą wszyscy studenci danego rocznika studiów, ćwiczenia audytoryjne realizowane są w 25-30 osobowych grupach, laboratoria i ćwiczenia terenowe i seminaria realizowane w 15 osobowych grupach. Zarówno liczba zajęć i ich wymiar godzinowy w poszczególnych semestrach, jak i szczegółowe harmonogramy zajęć opracowane dla zjazdów na studiach niestacjonarnych, nie budzą zastrzeżeń. Rozplanowanie poszczególnych zajęć zapewnia zgodność harmonogramów z zasadami higieny procesu nauczania. Reasumując można stwierdzić, że rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo prowadzonym w formie niestacjonarnej w MANS w Łomży jest prawidłowe, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompleksowe treści programowe realizowane w ramach kierunku rolnictwo w MANS w Łomży zapewniają osiągnięcie wiedzy i umiejętności pod kątem ich praktycznego zastosowania w zakresie dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której w 100% przyporządkowano oceniany kierunek. Studentom przekazywana jest aktualna wiedza w zakresie nowoczesnych technologii i technik rolniczych, pozwalająca na osiąganie oczekiwanych przez praktykę rolniczą umiejętności i kompetencji społecznych. Dobór treści programowych, w tym treści związanych z praktycznymi aspektami rolnictwa oraz w zakresie znajomości języków obcych odpowiada celom i koncepcji kształcenia, jest zgodny z zakładaną sylwetką absolwenta, zapewnia osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się, uwzględnia wymiar praktyk zawodowych, zgodny z przepisami prawa dotyczącymi studiów prowadzonych na profilu praktycznym.

Wyodrębnienie poszczególnych zajęć w programie studiów na kierunku rolnictwo, ich wymiar godzinowy oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się, a także prawidłowa sekwencja zajęć w planie studiów, w pełni umożliwia osiągnięcie

wszystkich efektów uczenia się, zgodnie z koncepcją i celami kształcenia oraz zakładaną sylwetką absolwenta. Dzięki temu możliwe jest także osiągnięcie umiejętności praktycznych oraz kompetencji inżynierskich. W pełni prawidłowy jest również wymiar godzinowy i nakład pracy realizowany podczas zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów, udział zajęć do wyboru oraz udział zajęć bezpośrednio związanych z kształtowaniem umiejętności praktycznych.

Metody stosowane w procesie kształcenia w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży są różnorodne, specyficzne dla ocenianego kierunku rolnictwo, zorientowane na studentów, uwzględniające aktualne osiągnięcia i wymagania dydaktyki akademickiej w celu sprostania aspiracjom i oczekiwaniom studiujących. W procesie nauczania stosowane są właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne, sprzyjające osiąganiu przez studiujących efektów uczenia się. W programie studiów na kierunku rolnictwo o profilu praktycznym na większości zajęć stosowane są metody aktywizujące studentów w procesie nauczania i uczenia się, co umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, w tym również zapewniających umiejętności praktycznego wykonywania zawodu rolnika oraz kompetencje inżynierskie.

Elementy związane z realizacją praktyk, a więc treści programowe, wymiar i punktacja ECTS, a także umiejscowienie w planie studiów i dobór miejsc praktyk na wizytowanym kierunku umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna ma kompleksowy charakter. Kompetencje i doświadczenie koordynatora praktyk umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu uczenia się. Sylabus praktyk jest skonstruowany prawidłowo i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy. Praktyki podlegają systematycznej ewaluacji.

Ogólna i szczegółowa organizacja procesu dydaktycznego, w tym rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo prowadzonym aktualnie tylko w formie niestacjonarnej, jest prawidłowa, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji o uzyskanych efektach uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia na ocenianym kierunku regulowane uchwałami Senatu Uczelni, podejmowanymi z rocznym wyprzedzeniem. W odniesieniu do roku akademickiego 2022/2023 jest to uchwała z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie zasad i trybu przyjmowania na studia. Szczegóły zawarte są w jednostronicowym załączniku i określają w szczególności terminy rekrutacji oraz szczegółowy

wykaz dokumentów, jakie muszą złożyć kandydaci na studia. Podstawowym warunkiem przyjęcia na studia jest złożenie wymaganych dokumentów w obowiązujących terminach. Dodatkowo w uchwale zamieszczona jest informacja, że kandydaci przyjmowani są bez egzaminów, a na studia pierwszego stopnia prowadzona jest rozmowa kwalifikacyjna. Zawarta jest informacja o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów oraz wsparciu Uczelni w zapewnieniu dostępu do sprzętu komputerowego na potrzeby procesu elektronicznej rekrutacji. Nie są natomiast określone żadne inne kryteria kwalifikacji ani procedury rekrutacyjne. W szczególności określone w uchwale rekrutacyjnej MANS w Łomży warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne nie zachowują wymogu przejrzystości i selektywności oraz nie umożliwiają doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Dotyczy to zarówno kandydatów na studia pierwszego jak i drugiego stopnia. Podczas wizytacji ustalono, że wymieniona w uchwale rozmowa kwalifikacyjna ma za zadanie pomóc we właściwym doborze kierunku studiów. Sprawdzane są osiągnięcia kandydata ze szkoły średniej oraz jego predyspozycje i zainteresowania. Nie jest tworzona lista rankingowa, kandydaci przyjmowani są bez egzaminów. A zatem rozmowa ta ma charakter informacyjno-doradczy, a nie selektywny. Według wyjaśnień Uczelni, kandydaci na studia drugiego stopnia przyjmowani są przede wszystkim po ukończonych studiach pierwszego stopnia z zakresu rolnictwa, technologii żywności i żywienia, towaroznawstwa (studia inżynierskie). Ponad 90% osób stanowią absolwenci kierunku rolnictwo rodzimej Uczelni, pozostałe osoby to absolwenci studiów pierwszego stopnia rolnictwa oraz technologii żywności i żywienia: PUZ w Suwałkach, PUZ w Ciechanowie, ANS w Łomży, UWM Olsztyn czy SGGW w Warszawie. Zdecydowanie brakuje uregulowań formalnych w tym zakresie, np. określenia kierunków studiów pierwszego stopnia, po których przyjmowani są kandydaci na studia drugiego stopnia, procedur dotyczących uzupełnienia różnic programowych, posiadania kompetencji inżynierskich, itp. Uczelnia, która za główny cel kształcenia przyjmuje rzeczywiste kwalifikacje zawodowe absolwentów studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym, powinna dobierać kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Tym bardziej, że w sylabusach zajęć drugiego stopnia określone są wymagania wstępne dotyczące znajomości treści programowych kierunkowych, będących przedmiotem kształcenia na studiach pierwszego stopnia. Ponadto na obu poziomach kształcenia nie jest określony sposób dokonywania ewentualnej selekcji kandydatów, np. lista rankingowa na podstawie wyników matury, wyniku rozmowy kwalifikacyjnej, a na studia drugiego stopnia – oceny na dyplomie studiów pierwszego stopnia, czy średniej ocen ze studiów drugiego stopnia. Nie ma też mowy o uprawnieniach laureatów olimpiad, czy ewentualnych konkursów tematycznie związanych z rolnictwem. W związku z powyższym istnieje potrzeba opracowania i przyjęcia przez Senat uchwały rekrutacyjnej, której zapisy uwzględniają powyższe uwagi dotyczące zasad rekrutacji na studia, tak aby zasady te spełniały wymóg przejrzystości i selektywności oraz umożliwiały dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

W Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży przygotowane są formalnie przyjęte, czytelne warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku rolnictwo. Zasady te określa bardzo szczegółowo stosowny regulamin, stanowiący załącznik do uchwały Senatu Uczelni z dnia 17 września 2022 r. Regulamin ten określa m.in. zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się, zadania i skład komisji weryfikacyjnych, powoływanych przez rektora na

kadencję, a także przyjęcie na studia i warunki odbywania studiów przez osoby przyjęte w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej określone są w paragrafie 21 Regulaminu Studiów MANS w Łomży z dnia 17.09.2022 r. Analiza zapisu wskazuje, że zapewniają one możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich zgodności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się na kierunku studiów rolnictwo. W myśl zapisów regulaminowych student może przenieść się z innej uczelni, w tym także z zagranicznej, jeśli wypełnił wszystkie obowiązki wynikające z przepisów obowiązujących w tej szkole wyższej. Decyzję w sprawie przyjęcia na studia podejmuje dziekan, który w decyzji określa warunki, termin i sposób zaległości wynikających z różnic w programach studiów.

Zasady i procedury dyplomowania na ocenianym kierunku rolnictwo są trafne i transparentne, zapewniając potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Są one dość szczegółowo opisane w rozdziale 8. Zakończenie studiów Regulaminu Studiów MANS w Łomży, w paragrafach 28-30. Proces dyplomowania na ocenianym kierunku obejmuje realizację pracy dyplomowej przez studenta, ocenę pracy przez promotora i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Pracę dyplomową student wykonuje pod opieką wybranego przez siebie nauczyciela akademickiego – promotora, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Charakter i wymagania merytoryczne pracy dyplomowej określone są w regulaminie studiów, jednak brakuje zróżnicowania tych wymagań w odniesieniu do pracy inżynierskiej oraz magisterskiej. W związku z tym, rekomenduje się opracowanie zasad precyzujących wymogi merytoryczne i formalne odrębne dla prac dyplomowych inżynierskich i prac dyplomowych magisterskich, z uwzględnieniem ich specyficznej struktury dostosowanej do charakteru pracy dyplomowej (przykładowo praca projektowa, ekspertyza, praca badawcza). Po akceptacji tekstu pracy dyplomowej przez promotora, praca wprowadzana jest do Jednolitego Systemu Antyplagiatowego, w celu sprawdzenia jej pod względem antyplagiatowym. Wszystkie prace dyplomowe umieszczane są w Ogólnopolskim Repozytorium Pisemnych Prac Dyplomowych (ORPPD). Pracę dyplomową ocenia promotor i recenzent, przy czym promotor uwzględnia inwencję i zaangażowanie studenta w przygotowywanie pracy, jego wkład w zebranie i opracowanie materiału, a recenzent ocenia pracę pod względem merytorycznym i formalnym. Egzamin dyplomowy ma na celu weryfikację osiągniętych na studiach efektów kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Jest przeprowadzany komisyjnie i składa się z prezentacji pracy dyplomowej zawierającej główne jej tezy oraz odpowiedzi na pytania związane z zagadnieniami poruszonymi w pracy, zadawane przez recenzenta oraz odpowiedzi na co najmniej dwa pytania losowo wybrane z zakresu problematyki kierunku studiów. Wykaz zagadnień egzaminacyjnych zatwierdza Senat Uczelni. Zostają one podane do wiadomości studentów nie później niż na jeden semestr przed zakończeniem studiów. W przypadku studiów pierwszego stopnia jest to 110 zagadnień kierunkowych, a na studiach drugiego stopnia liczba zagadnień wynosi 60. Regulamin studiów szczegółowo precyzuje sposób wystawiania oceny z egzaminu dyplomowego i obliczania końcowej oceny ze studiów na podstawie średniej ocen ze studiów (60%), egzaminu dyplomowego (20%) i pracy dyplomowej (20%).

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów kierunku rolnictwo efektów uczenia oraz postępów w procesie uczenia się są bardzo szczegółowo określone w rozdziałach 11-19 regulaminu studiów Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, stanowiącym załącznik do Uchwały Senatu z dnia 17 września 2022 r. Kolejne rozdziały zawierają zasady zaliczenia semestru, w tym również zaliczenia warunkowego, zasady zaliczania praktyk zawodowych, warunki i tryb uzyskania zaliczeń i składania egzaminów, zasady egzaminu komisyjnego lub zaliczenia komisyjnego

oraz zasady skreślenia z listy studentów, w tym również studentów I roku. Ocena wymienionych zapisów pozwala na stwierdzenie, że zasady te są spójne, umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym studentów z niepełnosprawnością. Studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać z licznych systemowych działań dostosowawczych doskonalonych m.in. w ramach realizowane przez MANS w Łomży projektu Dostępni 2.0., w tym m.in. z indywidualnej organizacji studiów, obejmującej także indywidualizację metod weryfikacji osiągania efektów uczenia się, a także z pomocy pełnomocnika ds. osób z niepełnosprawnością. Ogólne zasady weryfikacji i oceny uzyskania przez studiujących efektów uczenia się są bezstronne, wiarygodne, umożliwiające porównywalność ocen w oparciu o określoną w regulaminie studiów Uczelni, tradycyjną skalę ocen od 2 do 5. Oceny numeryczne zależą od stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, ocena dostateczna wymaga ich osiągnięcia co najmniej w 60%, ocena dobra w 80%, a bardzo dobra co najmniej w 95%. Zasady te zapewniają również studentom informację zwrotną dotyczącą uzyskanej oceny na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie poprzez zamieszczanie ich w uczelnianym systemie informatycznym – Wirtualna Uczelnia, Wirtualny Dziekanat. Informacja zwrotna przekazywana jest studentom bezpośrednio po przeprowadzeniu oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, natomiast do systemu informatycznego powinna być wprowadzona niezwłocznie. Nauczyciele akademicki zobowiązani są przechowywać prace kontrolne studentów (testy, kolokwia, prace egzaminacyjne i zaliczeniowe) przez okres sześciu miesięcy od zakończenia danego semestru. W sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się dziekan może zarządzić na wniosek studenta przeprowadzenie zaliczenia lub egzaminu w komisyjnego. W przypadkach rażącego naruszenia i nagannej postawy studenta, sprawa może być skierowana do Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów.

Stosowane na ocenianym kierunku szczegółowe formy i metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są powszechnie przyjęte w systemie szkolnictwa wyższego, uwzględniają uwarunkowania profilu praktycznego, a niektóre z nich dostosowane są do specyfiki kierunku rolnictwo. Przede wszystkim są one szczegółowo opisane w sylabusach poszczególnych zajęć i podawane do wiadomości studentom na pierwszych zajęciach wraz harmonogramem zaliczeń oraz w przypadku przedmiotów egzaminacyjnych – warunkami dopuszczenia i zasadami odbywania egzaminu. Sylabus precyzuje szczegółowe efekty uczenia się, sposoby ich weryfikacji, wagi poszczególnych ocen oraz formy dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektów uczenia się. Metody sprawdzania osiągania efektów uczenia się dopasowane są do kategorii tych efektów oraz do formy prowadzonych zajęć. Głównym sposobem weryfikacji efektów uczenia w zakresie wiedzy są egzaminy ustne i pisemne, testy, prace zaliczeniowe, projekty, sprawozdania. W przypadku efektów uczenia się dotyczących umiejętności, dominują sprawdziany umiejętności praktycznych np. ocena wykonania zadania lub eksperymentu laboratoryjnego, ocena rozpoznania gatunków roślin, chwastów, chorób i szkodników roślin, bezpośrednia obserwacja studenta podczas wykonywania zadań, prezentacje, symulacje, jakość wykonanych projektów i prac praktycznych. Formami sprawdzania efektów w zakresie kompetencji społecznych są autoprezentacje, ćwiczenia warsztatowe, obserwacja i ocena przez nauczyciela akademickiego i innych studentów (ocena 360°), praca w grupie, projekt, dyskusje. Nauczyciele akademicki zobowiązani są przechowywać prace kontrolne studentów (testy, kolokwia, prace egzaminacyjne i zaliczeniowe) przez okres sześciu miesięcy od zakończenia danego semestru. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności prowadzące do nabycia kompetencji inżynierskich sprawdzane są i oceniane w ramach trwającego dwa semestry *seminarium dyplomowego*. Ocenie na seminarium podlega przedstawienie metod i technik realizacji zaplanowanych zadań w ramach pracy

dyplomowej oraz jakość prezentacji założeń prac dyplomowych, wyników i wniosków. Weryfikacja nabywanych przez studenta kompetencji językowych odbywa się w formie testów i kartkówek obejmujących słownictwo ogólne i branżowe, gramatykę oraz zwroty branżowe. W zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne i pisemne, czytanie, rozumienie ze słuchu w formie oceny ćwiczeń sprawdzające w czasie zajęć. Na studiach pierwszego stopnia weryfikacja uzyskania efektów uczenia się kończy się sprawdzeniem kompetencji językowych na egzaminie przeprowadzanym na poziomie B2, a na studiach drugiego stopnia na poziomie B2+. Wykorzystywana w procesie kształcenia zdalnego podczas pandemii platforma MS Teams pozwalała na bieżącą ocenę osiągania efektów uczenia się w czasie rzeczywistym, również dzięki możliwości zastosowania aplikacji, np. MS Forms. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantowały identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Z usługi Office 365 mogą korzystać wszyscy studenci MANS w Łomży. Aktualnie, w okresie prowadzenia zajęć stacjonarnych, usługa ta pełni rolę pomocniczą, wspomagającą proces kształcenia. Weryfikacja i ocena uzyskania efektów uczenia się odbywa się wyłącznie w siedzibie Uczelni z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Reasumując można stwierdzić, że stosowane na ocenianym kierunku rolnictwo prowadzonym w MANS w Łomży szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się zapewniają skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym również w zakresie kompetencji inżynierskich, umożliwiając sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na zawodowym rynku pracy związanym z szeroko pojętą branżą rolniczą oraz opanowanie języka na poziomie biegłości adekwatnym do poziomu studiów.

Potwierdzeniem osiągania efektów uczenia się na kierunku rolnictwo prowadzonym w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży są liczne prace etapowe, w tym egzaminacyjne, prace dyplomowe inżynierskie i magisterskie, dzienniki dokumentujące przebieg praktyk oraz wysoka pozycja absolwentów na rynkach pracy związanych z rolnictwem i ich dalsza edukacja. Analiza sylabusów wykazała różnorodny, w części specyficzny dla kierunku rolnictwo, charakter prac etapowych, ich dostosowanie do profilu praktycznego, poziomu studiów i efektów uczenia się oraz ścisły związek z zastosowaniami wiedzy w dyscyplinie naukowej rolnictwo i ogrodnictwo. Z kolei szczegółowa ocena wybranych prac etapowych wykazała poprawność ich formy, zgodność tematyki z sylabusem danych zajęć oraz właściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się. W przypadku zajęć z *przetwórstwa surowców roślinnych* Uczelnia nie przedłożyła do oceny prac etapowych weryfikujących wiedzę. Prace etapowe były poprawione i ocenione na ogół w skali 2-5, zgodnie z regulaminem studiów. Oceny były zróżnicowane, na ogół prawidłowo rozłożone i zasadne. Pytania występujące w pracach etapowych były zgodne z celami kształcenia i efektami uczenia się. Analiza dokonanej przez Uczelnię zestawienia 142 tematów prac dyplomowych wykazała w każdym przypadku zgodność ich tematyki z koncepcją, celami i efektami uczenia się na kierunku rolnictwo. Tematyka prac była także zgodna z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo. Część prac inżynierskich, zgodnie z realizowaną specjalnością nowoczesne technologie w użytkowaniu mlecznym bydła, dotyczyła rolniczej produkcji zwierzęcej. Ocena wybranych prac dyplomowych wykonywanych na studiach pierwszego stopnia wykazała, że posiadały one charakter inżynierski, a ich treść była zgodna z jej tematyką i tytułem. Realizując część roboczą studenci stosowali właściwe i dobrze opisane metody. Przegląd literatury przygotowywany był na ogół na podstawie kilkudziesięciu poprawnie dobranych i aktualnych pozycji literatury i źródeł internetowych. Prace spełniały również wymagania pod względem formalnym, w większości miały staranną redakcję,

usterki były nieliczne. W większości przypadków zasadne były także oceny wystawiane przez promotora i recenzenta na podstawie szczegółowych pytań zawartych w formularzach recenzji, obejmujących kryteria merytoryczne i formalne. Jednak niektóre recenzje były dość lakoniczne. Podobnych wniosków dostarczyła ocena wybranych prac dyplomowych magisterskich. W przypadku jednej ocenianej pracy magisterskiej zauważono znaczną różnicę w ocenach opiekuna i recenzenta (5,0 i 3,0), co w ocenie prac naukowych jest spotykane. Niemniej jednak recenzent w recenzji nie uzasadnił jednoznacznie swojej oceny. W jednej pracy magisterskiej nie opracowano statystycznie wyników badań. Ogólnie stwierdzono, że tematyka i metodyka wykonania prac inżynierskich i magisterskich często była podobna. Dowodem na osiąganie przez studentów efektów uczenia się są także publikacje naukowe, udział w pracach kół naukowych oraz organizowanych przez MANS w Łomży konferencjach naukowych, związanych z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo (np. Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „Rolnictwo XXI wieku – wyzwania, perspektywy, kierunki rozwoju”, 29-30 maja 2019 r.). Studenci kierunku są współautorami publikacji w uczelnianych zeszytach naukowych na tematy dotyczące m.in. oceny kooperacji rolników z przemysłem spożywczym, jednostkowych kosztów produkcji mleka w powiecie ostrołęckim, czy technologii uprawy żyta ozimego na cele paszowe. Ważnym elementem procesu weryfikacji efektów uczenia się i bezpośrednim dowodem ich osiągnięcia są losy absolwentów. Absolwenci ocenianego kierunku zajmują wysokie lokaty w rankingu prowadzonym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki na podstawie wyników ogólnopolskiego systemu monitorowania ekonomicznych losów absolwentów. Uczelnia śledzi także monitoringi zawodów deficytowych i nadwyżkowych przygotowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku. Absolwenci kierunku rolnictwa nie figurują w tych opracowaniach jako osoby bezrobotne. Według opinii interesariuszy zewnętrznych, osiągnięte na studiach efekty uczenia się odpowiadają zapotrzebowaniu zawodowego rynku pracy związanego z rolnictwem województwa podlaskiego, jego otoczeniem i gospodarką żywnościową. Absolwenci ocenianego kierunku studiów posiadają fachową wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, cieszą się dobrą opinią i są poszukiwani przez otoczenie społeczno-gospodarcze.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Na ocenianym kierunku studiów rolnictwo w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży prawidłowe są zasady zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, procedury dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych na innych uczelniach, w tym zagranicznych, a także potwierdzania efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów.

Stosowane na ocenianym kierunku rolnictwo zarówno ogólne, jak i szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się są prawidłowe, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów, również w zakresie nabycia umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy

w branży rolniczej oraz opanowania języka na poziomie biegłości adekwatnym do poziomu studiów. Wszystkie aspekty systemu weryfikacji efektów kształcenia są szczegółowo opisane regulaminie studiów oraz w sylabusach poszczególnych zajęć.

Prace etapowe i dyplomowe są zgodne z celami i koncepcją kształcenia oraz z opisem efektów uczenia się, odnoszą się do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowano oceniany kierunek studiów rolnictwo. Mają charakter dostosowany do profilu praktycznego, ich wykonanie zapewnia osiągnięcie kompetencji inżynierskich. Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w studenckim ruchu naukowym i w konferencjach naukowych. Jak wynika z monitoringu losów absolwentów oraz opinii przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, absolwenci kierunku rolnictwo MANS w Łomży posiadają wysoką pozycję na regionalnych zawodowych rynkach pracy, związanych z działalnością gospodarczą w rolnictwie i jego otoczeniu oraz działalnością społeczną, administracyjną i edukacyjną na obszarach wiejskich.

Warunki, zasady i procedury przyjęcia kandydatów na studia, uchwalone przez Senat Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży nie określają kryteriów i procedur kwalifikacji, co sprawia, że nie są zachowane wskaźniki spełnienia standardów jakości kształcenia w tym zakresie. W szczególności określone w uchwale rekrutacyjnej MANS w Łomży zasady rekrutacyjne dotyczące terminów rekrutacji i dokumentów wymaganych od kandydata, nie zachowują wymogu przejrzystości i selektywności oraz nie umożliwiają doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Dotyczy to zarówno kandydatów na studia pierwszego stopnia, jak i drugiego stopnia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Zaleca się opracowanie i przyjęcie przez Senat MANS w Łomży uchwały, której zapisy określą szczegółowe warunki rekrutacji na studia pierwszego oraz drugiego stopnia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne w celu zapewnienia wymogu przejrzystości i selektywności procesu rekrutacyjnego oraz umożliwienia doboru kandydatów na studia na kierunku rolnictwo, posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Oceniany kierunek studiów rolnictwo jest jedynym kierunkiem prowadzonym w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży w dziedzinie nauk rolniczych i został przyporządkowany w 100% do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo. Kadre prowadzącą kształcenie na kierunku rolnictwo stanowi 51 osób, w tym 8 profesorów tytularnych, 3 profesorów Uczelni posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego, 9 doktorów habilitowanych, 20 doktorów i 11 magistrów. W składzie osobowym figurują zatrudnieni na Uczelni jako podstawowym miejscu pracy: 3 profesorów tytularnych, 2 profesorów Uczelni, w tym 1 posiadający stopień naukowy doktora

habilitowanego i 1 ze stopniem naukowym doktora, 1 doktor habilitowany na stanowisku adiunkta, 7 ze stopniem naukowym doktora na stanowisku adiunkta i 1 magister. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo mają wysokie kwalifikacje, kompetencje oraz w większości przypadków bogate doświadczenie zawodowe, adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów uczenia się. Skupieni w Zakładzie Agronomii Nowoczesnych Technologii i Informatyki oraz Zakładzie Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej prowadzą działalność naukową, czego efektem są publikacje w czasopismach naukowych i branżowych oraz uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Ponadto zajęcia kierunkowe prowadzone są przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkolnictwem wyższym. Pracownicy realizujący dydaktykę na ocenianym kierunku posiadają doświadczenie zawodowe i dydaktyczne, wiedzę i umiejętności praktyczne zdobywane na różnych certyfikowanych specjalizacjach, kursach i szkoleniach, które są weryfikowane w ich pracy zawodowej, a także adekwatne do realizowanych przez nich treści programowych na kierunku rolnictwo. Część nauczycieli akademickich wywodzi się z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, z którym Uczelnia, od początku swojego funkcjonowania, współpracuje. Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku mieści się w kilku dziedzinach i dyscyplinach naukowych, a głównie: w dziedzinie nauk rolniczych 21 osób reprezentuje dyscyplinę rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowany jest w całości oceniany kierunek, 3 osoby dyscyplinę zootechnika i rybactwo, 2 osoby dyscyplinę weterynarii i 2 osoby dyscyplinę technologii żywności i żywienia; w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych: 3 osoby reprezentuje dyscyplinę nauki biologiczne, 1 osoba dyscyplinę nauki o Ziemi i środowisku, 1 osoba dyscyplinę matematyka. Ponadto zajęcia dydaktyczne prowadzą osoby, które reprezentują dziedzinę nauk inżynieryjno-technicznych, nauk społecznych, nauk humanistycznych oraz dziedzinę nauk medycznych i nauk o zdrowiu. W grupie nauczycieli zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy 10 reprezentuje dyscyplinę rolnictwo i ogrodnictwo, 1 nauczyciel reprezentuje dwie dyscypliny: rolnictwo i ogrodnictwo oraz technologię żywności i żywienia, 2 nauczycieli reprezentuje dyscyplinę ekonomia i finanse, a 1 nauczyciel reprezentuje dyscyplinę językoznawstwo.

Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów (4,41), posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe umożliwiają prawidłową realizację wszystkich form zajęć. Nauczyciele akademicy realizują pensum dydaktyczne, a obciążenie godzinowe prowadzonych zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z Zarządzeniem nr 15 Rektora WSA w Łomży z dnia 14.06.2022 r. W roku akademickim 2022/2023 nauczyciele akademicy zatrudnieni w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży jako podstawowym miejscu pracy, prowadzą zajęcia dydaktyczne na kierunku rolnictwo w wymiarze od 30 do 295 godzin.

Dobór nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia jest prawidłowy i adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć na ocenianym kierunku i uwzględnia dorobek naukowy oraz osiągnięcia dydaktyczne nauczycieli akademickich. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez pracowników mających duże doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych, mających prestiżowe znaczenie dla nauki czy gospodarki. Kompetencje, doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się i są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia. Zajęcia dydaktyczne w formie wykładów, a także seminariów powierzane są przede wszystkim samodzielnym pracownikom naukowym, ale także i nauczycielom ze stopniem naukowym doktora. Realizacja zajęć w ramach zajęć kierunkowych powierzana jest nauczycielom akademickim posiadającym duże doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, a także

posiadający znaczący dorobek naukowy, mieszczący się w dziedzinie nauk rolniczych. Większość nauczycieli, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, posiada dokumenty potwierdzające przygotowanie pedagogiczne.

Włączenie do prowadzenia zajęć praktycznych na ocenianym kierunku osób o dużym doświadczeniu zawodowym zapewnia możliwość realizacji wszystkich zajęć dydaktycznych przez specjalistów, posiadających wiedzę i doświadczenie związane z realizowanymi treściami kształcenia. Do prowadzenia zajęć angażowani są również praktycy bez doświadczenia akademickiego, zatrudnieni bądź występujący jako doradcy, eksperci, specjaliści w firmach funkcjonujących w obszarze rolnictwa. Zdobyte poza Uczelnią doświadczenie zawodowe osób prowadzących zajęcia dydaktyczne jest kompleksowe i różnorodne, tym samym stwarza możliwość osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się i realizacji programu studiów na kierunku o profilu praktycznym. Ponadto doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią przez prowadzących zajęcia dydaktyczne jest zgodne z tematyką zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym na ocenianym kierunku. Obowiązujące zasady doboru kadry sprawiają, że obsada zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń i jest poprawna. Doboru kadry dokonuje Rektor Uczelni. W praktyce brane są też pod uwagę obciążenia dydaktyczne poszczególnych nauczycieli akademickich. W Załączniku nr 3 do Zarządzenia nr 15 z dnia 14.06.2022 r. zapisano, że "seminaria dyplomowe są prowadzone przez nauczycieli akademickich z tytułem profesora, stopniem doktora habilitowanego lub doktora". Rekomenduje się powierzenie prowadzenia seminarium dyplomowego magisterskiego na studiach drugiego stopnia przez nauczycieli akademickich z tytułem profesora bądź ze stopniem naukowym doktora habilitowanego. Prace dyplomowe prowadzone są pod opieką nauczycieli akademickich w ramach realizowanej działalności naukowej lub doświadczenia praktycznego nabytego poza szkolnictwem wyższym. Kadra dydaktyczna w pełni zapewnia prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji inżynierskich i badawczych. Zasoby kadrowe służą realizacji zakładanych celów strategicznych Uczelni. .

W Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży istnieje system oceny kadry. Podstawowym elementem tego systemu są hospitacje, w których ocenia się przygotowanie i realizację zajęć dydaktycznych oraz kontakt prowadzącego ze studentami, w tym ich aktywizowanie. Spostrzeżenia, uwagi oraz ocena zajęć spisywane są na odpowiednich formularzach. Wyniki hospitacji stanowią informację wskazującą na wypełnianie wymagań jakości procesu kształcenia i stanowią podstawę do podjęcia działań naprawczych, jeśli wystąpią uchybienia. Proces hospitacji koordynuje Dziekan. Dziekan osobiście lub delegując wybrane osoby, np. Przewodniczącego Zespołu ds. Jakości Kształcenia lub kierowników zakładów, ocenia zajęcia wyznaczonych nauczycieli akademickich. Ocena hospitacji przeprowadzonych przez zespół oceniający podczas wizytacji wykazała poprawność formy realizacji zajęć, dobry kontakt nauczyciela akademickiego z grupą studentów, zgodność realizowanych na zajęciach treści programowych i przygotowanie nauczycieli akademickich do hospitowanych zajęć, a także bardzo dobre warunki i wykorzystanie infrastruktury dydaktycznej. Świadczy to, że kompetencje dydaktyczne kadr zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

W Uczelni działa też system oceny kadry z udziałem studentów w formie ankietyzacji. Elektroniczna ankieta studencka uruchamiana jest dwa miesiące wcześniej przed zakończeniem każdego semestru. Studenci dokonują oceny, poprzez Wirtualną Uczelnię, wszystkich nauczycieli, którzy prowadzą z nimi zajęcia w danym semestrze. W ankiecie znajdują się pytania związane bezpośrednio z oceną procesu dydaktycznego, a także funkcjonowania poszczególnych jednostek Uczelni, tj. Dziekanatu, kasy, biblioteki, recepcji i baru. Po zakończeniu procesu ankietyzacji przez studentów, ankiety są

analizowane i opracowywane w formie raportów przez Zespół ds. Jakości Kształcenia i omawiane na posiedzeniu Senatu. Ocena z ankiety brana jest pod uwagę przy ocenie okresowej pracowników. Ocenę zarządza Rektor nie rzadziej niż raz na 4 lata. Dziekan, w uzasadnionych przypadkach, może zarządzić dokonanie oceny wybranych nauczycieli akademickich w dowolnym okresie. Wyniki okresowych ocen są podstawą do awansowania, nagradzania, podwyższania wynagrodzenia, ale także do rozwiązywania umowy. Na kierunku rolnictwo okresowej ocenie, przeprowadzonej w 2019 roku, poddani zostali wszyscy nauczyciele akademicy zatrudnieni w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Wszyscy nauczyciele zostali ocenieni pozytywnie.

Podstawowym celem polityki kadrowej w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży jest stabilizacja i rozwój naukowy kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne. Na ten proces składa się zarówno selektywny system rekrutacji nowych pracowników i ocena aktualnie zatrudnionych, jak też system wspomagania rozwoju naukowego w ramach, którego zapewnione są warunki do organizowania i dofinansowania udziału w konferencjach naukowych. Pracownicy prezentują wyniki swoich badań na konferencjach organizowanych przez uczelnie krajowe i zagraniczne, w których udział może być finansowany przez Uczelnię (rodzaj publikacji) oraz na konferencjach i seminariach, których organizatorem lub współorganizatorem jest MANS. Pracownicy naukowcy mogą też pogłębiać swoją wiedzę poprzez udział w organizowanych na Uczelni seminariach naukowych i środowiskowych oraz gościnnych wykładach otwartych. Uczelnia jest organizatorem i współorganizatorem konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych, których tematyka jest bezpośrednio związana z rolnictwem. Uczelnia organizuje także konferencje obejmujące tematykę nauki pokrewne, takie jak zarządzanie i nauki o jakości oraz ekonomia i finanse, podczas których uczestnicy poruszają tematy zarządzania w rolnictwie i gospodarstwach rolnych, rynków produktów rolnych, efektywności ekonomicznej produkcji rolniczej. Organizowane konferencje są zarówno przejawem aktywności naukowej pracowników Uczelni, jak i dają im możliwość rozwoju naukowego i nawiązywania współpracy naukowej z różnymi ośrodkami naukowymi w kraju i zagranicą (10 konferencji w latach 2017-2022). Za publikację naukową z afiliacją Uczelni pracownik otrzymuje, zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 21 z dnia 02.09.2019 r., obniżenie pensum o 5 godz. dydaktycznych.

Uczelnia w okresie od 2020-01-01 do 2022-03-31 zrealizowała projekt „DOSTĘPNI 2.0 - kompleksowy program rozwoju Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży”, którego celem było wprowadzenie w Uczelni trwałych zmian organizacyjnych, podniesienie świadomości i kompetencji kadry Uczelni z zakresu niepełnosprawności poprzez realizację działań mających na celu zapewnienie likwidacji barier w dostępie do studiów, dostępności architektonicznej, komunikacyjnej, administrowanych stron internetowych, narzędzi informatycznych, procedur kształcenia na poziomie wyższym, wprowadzenie do programów kształcenia modyfikacji zapewniających ich dostępność. W ramach projektu przeprowadzono szkolenia podnoszące świadomość niepełnosprawności dla kadry dydaktycznej, administracyjnej i zarządzającej dotyczące m.in. pracy ze studentami z różnym rodzajem niepełnosprawności, przygotowania materiałów e-learningowych oraz prowadzenia zajęć wspieranych e-learningiem.

Dobór pracowników na stanowiska naukowo-dydaktyczne asystenta bądź adiunkta przebiega dwuetapowo: w pierwszym etapie dokonywany jest wybór z bazy podań kandydatur, których kwalifikacje i wykształcenie są zbieżne z wymaganiami stawianymi nauczycielom akademickim, w drugim etapie prowadzona jest rozmowa kwalifikacyjna z Rektorem Uczelni.

Władze Uczelni, poprzez system oceniania, motywowania i nagradzania stwarzają właściwe warunki pracy, stymulujące kadrę prowadzącą kształcenie na kierunku rolnictwo do rozwoju i doskonalenia w zakresie kompetencji badawczych jak i dydaktycznych. Rozwojowi kompetencji dydaktycznych

sprzyja udział w szkoleniach, kursach, seminariach, itp. Koszty konferencji opłaca Uczelnia i dodatkowo zwraca koszty dojazdu. Za każdą publikację naukową z afiliacją Uczelni nauczyciel akademicki otrzymuje, zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 21 z dnia 02.09.2019 r. obniżenie pensum o 5 godzin dydaktycznych. Polityka kadrowa promuje najlepszych, co ma ścisły związek z prowadzoną w Uczelni Polityką Jakości.

Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom. Bezpośrednimi realizatorami powyższych zasad oraz osobami reagującymi są Władze Uczelni.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje, doświadczenie zawodowe, kwalifikacje oraz liczba kadry prowadzącej kształcenie na kierunku rolnictwo w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży zapewniają prawidłową realizację zajęć dydaktycznych i osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się. Nauczyciele akademicki posiadają w dużej mierze aktualny i udokumentowany dorobek naukowy, przede wszystkim w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, do której został przyporządkowany oceniany kierunek oraz doświadczenie dydaktyczne i doświadczenie zawodowe w zakresie rolnictwa, co umożliwia nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych. Prawidłową realizację zajęć dydaktycznych i nabywanie kwalifikacji praktycznych przez studentów umożliwia także struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Do prowadzenia zajęć praktycznych włączani są praktycy posiadający dużą wiedzę i doświadczenie zawodowe związane z realizowanymi treściami kształcenia. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w MANS jako podstawowym miejscu pracy jest prawidłowe i zgodne z wymogami. Dobór nauczycieli do prowadzenia poszczególnych zajęć jest w pełni transparentny i zgodny z potrzebami zapewnienia prawidłowej ich realizacji. Zasoby kadrowe służą realizacji zakładanych celów strategicznych Uczelni. Kadra akademicka prowadząca zajęcia na kierunku rolnictwo jest systemowo cyklicznie oceniana przez dziekana bądź innych nauczycieli wskazanych przez dziekana w zakresie prowadzonego kształcenia w formie hospitacji lub oceniana przez studentów poprzez ankietyzację.

Polityka kadrowa Władz Uczelni prowadzona jest w sposób transparentny, umożliwiający nie tylko kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia, zapewniające prawidłową ich realizację, ale również sprzyja rozwojowi nauczycieli akademickich i ich doskonaleniu. Uczelnia praktykuje różne metody wsparcia kadry i motywuje do wszechstronnego rozwoju naukowego i zawodowego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Infrastruktura naukowo-dydaktyczna służąca realizacji procesu kształcenia na kierunku rolnictwo mieści się w siedmiokondygnacyjnym budynku oraz dwóch budynkach - jednopiętrowym i dwupiętrowym o łącznej powierzchni ponad 9000 m². Budynki są usytuowane przy ul. Studenckiej 19 i stanowią własność Uczelni (nr ksiąg wieczystych 30627/87). Uczelnia posiada także działki o powierzchni 6 900 m² (nr ksiąg wieczystych 30627/160, 162, 87) znajdujące się przy ul. Studenckiej 19 w Łomży, w części wykorzystywane jako parkingi dla studentów. Budynki usytuowane są obok siebie, co umożliwia społeczności akademickiej przechodzenie między budynkami bez wychodzenia na zewnątrz, szczególnie w okresie jesienno-zimowym. W pomieszczeniach budynków mieszczą się: Rektorat MANS, aule, sale wykładowe, sale ćwiczeniowe, pracownie komputerowe, laboratoria, pokoje pracownicze i pokoje dla kadry dydaktycznej, pomieszczenia Samorządu Studenckiego, Dziekanat, Kasa. W Uczelni funkcjonuje hotelik z trzynastoma pokojami jednoosobowymi i jednym pokojem dwuosobowym, z którego mogą korzystać bezpłatnie osoby z niepełnosprawnościami, a także matki karmiące. Do dyspozycji studentów jest stołówka akademicka na 200 osób, bar oraz sklepik. Uczelnia posiada 3 akademiki, ale tylko nieliczni studenci kierunku rolnictwo korzystają z miejsc w akademiku.

Do celów dydaktycznych wykorzystywane są 2 aule, każda po 300 miejsc i sale audytoryjne – 1 sala 120 miejsc, 4 sale po 100 miejsc, co w sumie stanowi 1120 miejsc siedzących z pełnym wyposażeniem audiowizualnym: komputer, rzutnik multimedialny, nagłośnienie bezprzewodowe oraz Internet bezprzewodowy. Wszystkie sale ćwiczeniowe (4 sale po 60 miejsc, 12 sal po 30 miejsc) wyposażone są w rzutnik multimedialny i Internet bezprzewodowy. Ponadto są pracownie komputerowe (1 sala z 31 stanowiskami, 2 sale z 21 stanowiskami, 2 sale z 16 stanowiskami) oraz Pracownia Podstaw Instalacji Elektrycznych. Pracownie, w miarę potrzeb nauczycieli akademickich zostają zaktualizowane o nowe oprogramowanie. We wszystkich laboratoriach studenci mają dostęp do Internetu. Hala sportowa o powierzchni 1000 m² wyposażona jest w nowoczesny sprzęt sportowy, jest też sala do squasha. Uczelnia jest bardzo dobrze wyposażona i sukcesywnie jest doposażana w specjalistyczne laboratoria. W kształceniu studentów kierunku rolnictwo wykorzystywane są następujące laboratoria: botaniki i mikrobiologii, chemii i biochemii, fizyki i agrofizyki, gleboznawstwa i fizyki gleby oraz uprawy roli i roślin, fizjologii roślin i fizjologii zwierząt, pszczelarstwa. Studenci kierunku rolnictwo korzystają z 7 pracowni komputerowych. W jednej z nich (sala 600) zainstalowany został program komputerowy do optymalizacji nawożenia i planu nawozowego oraz program do układania receptur paszowych dla poszczególnych grup zwierząt. Pracownia, gdzie prowadzone są zajęcia z chowu zwierząt i żywienia zwierząt wyposażona jest w systemy multimedialne dotyczące prezentacji systemów utrzymania zwierząt. Z kolei stołówka wyposażona jest w urządzenia umożliwiające prowadzenie zajęć dydaktycznych z przedmiotów *przetwórstwo surowców pochodzenia roślinnego* i *przetwórstwo surowców pochodzenia zwierzęcego*. Ponadto studenci korzystają z pracowni, elektryki i elektroniki, gdzie zostały stworzone warunki do uzyskania

uprawnień elektrycznych G1. Pracownie komputerowe wyposażone są w nowoczesne komputery klasy HP Compaq, Dell, Lenovo. W pracowniach wykorzystywane jest następujące oprogramowanie: Windows 11 lub 10, Libre Office, Microsoft Office 365, Microsoft Visio, Autocad, Matlab, QCAD, Orcan, SciLab, MatLab, Smath Studio, Catma Express, CadSIS, RM3D, Rodos, PSpice oraz projektory multimedialne, głośniki, słuchawki i mikrofony. W jednej z pracowni stworzony został profil dla potrzeb kierunku rolnictwo. Profil o kierunku rolniczym wyposażony jest w oprogramowanie: Windows 11, AgroAsystent, Agrosystem, AnaPig, e-Agronom, 365 Farm Next Farming AG, Zootechnik, AgroPower, Naw Sald, Plano RS, Soymax. W bliskiej odległości od Uczelni (300 m) zorganizowane zostało poletko demonstracyjno-doświadczalne ze stacją Meteo, gdzie znajduje się kolekcja zbóż ozimych i jarych, bobowatych, oleistych i przemysłowych oraz ziół, a także pasieka (15 uli). Ponadto na poltku prowadzone jest doświadczenie z roślinami tlenowymi (drzewa Oxytree) oraz energetycznymi (miskant olbrzymi, róża chińska, topinambur). Dodatkowo, Uczelnia zarówno w procesie dydaktycznym jak i realizacji prac dyplomowych korzysta z obiektów doświadczalnych SDOO w Krzyżewie oraz w oddziale SDOO w Marianowie. Pracownia językowa wyposażona jest w specjalny system komputerowy z panelem sterującym dla nauczyciela, z mikrofonami oraz słuchawkami do nauki języka obcego. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk w pracowniach dydaktycznych i pracowniach komputerowych, liczba licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Poza godzinami, w których pracownie wykorzystywane są w procesie dydaktycznym, studenci mogą korzystać z komputerów. Pojemność łączy jest zadowalająca. Uczelnia posiada połączenie 24 GB z routerem BIAMAN-u, części ogólnopolskiej sieci studenckiej PIONIER. Studenci dodatkowo mogą korzystać z komputerów w bibliotece, w pracowniach komputerowych oraz terminali rozmieszczonych na holach Uczelni. W całej Uczelni dodatkowo działa sieć bezprzewodowa (WI-FI). Technologia komputerowa i Internet są coraz szerzej stosowane w procesie dydaktycznym, w okresie pandemii stała się koniecznością. Dostęp do części aplikacji odbywa się wyłącznie zdalnie, poza oczywistym wykorzystaniem sprzętu i oprogramowania w czasie zajęć laboratoryjnych będących częścią kursów informatycznych. Wykorzystanie komputerów na wykładach ma różnorodną formę w zależności od konkretnych potrzeb. Na ogół zajęcia wspomagane są demonstracjami przygotowanymi za pomocą specjalistycznego oprogramowania i prezentowanymi za pośrednictwem rzutnika multimedialnego.

Ze względu na tendencje występujące w krajach Unii Europejskiej Uczelnia wykorzystuje w coraz szerszym stopniu oprogramowanie typu Open Source, oparte o licencję GNU, związaną m.in. z Academic Training Partner Novell. Studenci korzystają również z oprogramowania w ramach licencji akademickiej Microsoft, Autodesk, Oracle oraz rozwiązań sieciowych CISCO. Studenci mają możliwość korzystania z platformy learningowej dostępnej poprzez logowanie zewnętrzne. We wszystkich budynkach dydaktycznych dostępna jest sieć bezprzewodowa umożliwiająca połączenie z zasobami dydaktycznymi Uczelni oraz z Internetem. Łącznie na Uczelni zainstalowanych jest ponad 200 komputerów wykorzystywanych do celów naukowych i dydaktycznych. Istnieje możliwość wypożyczenia do celów dydaktycznych laptopów z recepcji Uczelni.

Uczelnia posiada zintegrowaną sieć komputerową, umożliwiającą dostęp do materiałów publikowanych w sieci wewnętrznej, jak i sieci Internet. Z zasobów tych studenci korzystają w czasie zajęć dydaktycznych oraz w ramach samokształcenia i w kołach zainteresowań. Uczelnia posiada własne serwisy informacyjne i usługi sieciowe (www, ftp, poczta elektroniczna). Uczelnia ma

wdrożoną usługę Live&Edu – OFFICE 365. Każdy student ma możliwość korzystania z oprogramowania Office 365, oprogramowania w wersji stacjonarnej oraz on-line, a także dostępny wirtualny dysk.

Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży jest w pełni dostosowana dla potrzeb kształcenia osób z niepełnosprawnościami. W budynkach nie ma barier architektonicznych dla osób poruszających się na wózkach. W budynku A zainstalowane są dwie windy, na trzecim piętrze jest łazienka dla potrzeb takich osób. Pomiędzy budynkami występuje rękaw łączący, który umożliwia łatwe przemieszczanie się między budynkami. Pracownie dydaktyczne dostosowane są dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Pracownia komputerowa dostosowana dla potrzeb osób niedowidzących i niedosłyszących wyposażona jest w odpowiednie oprogramowanie, słuchawki, mikrofony. Uczelnia dysponuje drukarką Braillea. Przygotowane są parkingi z wyznaczonymi miejscami.

Biblioteka MANS jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną. Aktualny stan księgozbioru obejmuje ponad 30 tys. egzemplarzy. Biblioteka prowadzi prenumeratę 28 czasopism specjalistycznych i ogólnoinformacyjnych w wersji papierowej i elektronicznej. Księgozbiór dla kierunku rolnictwo liczy około 13 tys. egzemplarzy najnowszych wydawnictw książkowych. Na stronie internetowej Biblioteki Uczelnianej w zakładce Bazy Danych studenci mają dostęp do linków stron z informacjami fachowymi, słownikami, aktami prawnymi, czasopismami dostępnymi on-line. Poprzez Internet studenci mogą zamawiać, prolongować i dostawać powiadomienie o zbliżającym się terminie zwrotu książek. Biblioteka oferuje dostęp do nowoczesnych narzędzi i usług, które wspierają i ułatwiają korzystanie z zasobów elektronicznych, np. wykupiła dostęp on-line do wybranych publikacji akademickich i naukowych w języku polskim na platformie IBUK Libra. Wśród wielu pozycji dostępnych dla studentów w formie ibuków są również podręczniki z zakresu rolnictwa, zaproponowane przez wykładowców. Obecnie struktura księgozbioru przedstawia się następująco: nauki stosowane (rolnictwo, medycyna, nauki techniczne – 64%; nauki społeczne (prawo, administracja, ekonomia, bezpieczeństwo) - 18%; nauki ścisłe i przyrodnicze (informatyka, matematyka, biologia) – 8%; nauki humanistyczne – 4%. Katalog Biblioteki jest dostępny poprzez stronę www oraz sieć wewnętrzną Uczelni. Posiada na swojej stronie internetowej bazę adresową wybranych stron www z różnych dziedzin m.in. nauk rolniczych. Od kilku lat zapewnia na swojej stronie internetowej dostęp do zbiorów Wirtualnej Biblioteki Nauki, Bibliotek Cyfrowych, adresów e-czasopism oraz zagranicznych baz tekstowych i bibliograficznych. Zbiory obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów. Umożliwiają one osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej rynku pracy właściwych dla ocenianego kierunku oraz prawidłową realizację zajęć.

Katalog czasopism i e-czasopism dostępnych w bibliotece z rolnictwa i dyscyplin pokrewnych obejmuje: Agro Serwis, Bydło, Czysta Energia, Energia i Recykling, Farmer, Fragmenta Agronomica, Hodowla Bydła, Hodowla i Chów Bydła, Inżynieria Rolnicza, Łąkarstwo w Polsce, Postępy Nauk rolniczych, Przegląd hodowlany, Przegląd Mleczarski, Przegląd Zbożowo-Młynarski, Przemysł Spożywczy, Trzoda Chlewna, Top Agrar Polska, nowoczesna Uprawa, wiadomości Rolnicze, Journal of Plant Protection Research, Progress in Plant Protection, Journal of Water and Land Development, Zagadnienia Doradztwa rolniczego.

Biblioteka współpracuje w zakresie wymiany publikacji ukazujących się nakładem wydawnictw uczelnianych z bibliotekami wielu uczelni w Polsce, m.in. SGGW, UWM. Materiały edukacyjne od wykładowców są w bazie e-nauka oraz w zespołach przedmiotów na platformie MS Teams.

Księgozbiór dotyczący kierunku rolnictwo, poszerzony o pozycje z nauk przyrodniczych oraz społecznych liczy 15 tysięcy pozycji i jest dostępny poprzez system biblioteczny.

Godziny otwarcia Biblioteki, udogodnienia dla studentów z niepełnosprawnościami, 6 stanowisk komputerowych, 22 stanowiska w czytelni w pełni umożliwiają korzystanie z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej, a poprzez elektroniczny system biblioteczny także w formie cyfrowej.

Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży prowadzi Wydawnictwo Uczelniane w ramach, którego wydawane są: Monografie naukowe, Zeszyty Naukowe, materiały konferencyjne i seminaryjne, skrypty i podręczniki, materiały dydaktyczne, studia i materiały. Uczelnia jest wydawcą zeszytów naukowych "Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży" (ISSN 2300-3170), a także współpracuje w pracach Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego im. Adama Chętnika w Ostrołęce oraz przy wydawanych Zeszytach Naukowych OTN dostępnych na stronie internetowej.

Uczelnia w pełni zapewnia zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP, co jest corocznie weryfikowane w ramach kontroli prowadzonej przez Sanepid, Straż Pożarną, Dozór Techniczny (dźwigi osobowe) i przekazane w postaci protokołów kontroli (Protokół Kontroli nr 1190.HDM.2022 z dnia 30.12.2022 r. Stanowią one ważny element procesu polityki jakości.

W Uczelni prowadzone są okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej, w tym wykorzystywanej w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na odległość, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania. Ponadto okresowe przeglądy dotyczą zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych. Uczelnia dba, aby infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu na kierunku rolnictwo z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość były unowocześniane i aktualizowane. W okresowych przeglądach biorą udział nauczyciele akademicki, inne osoby prowadzące zajęcia, a także studenci.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży posiada nowoczesną bazę dydaktyczną ogólnouczelnianą, obejmującą infrastrukturę dydaktyczną, biblioteczną i informatyczną, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, które umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na ocenianym kierunku rolnictwo. Do infrastruktury naukowo-dydaktycznej zaliczają się budynki – 7-piętrowy, 1-piętrowy i 2-piętrowy, w których mieszczą się wykorzystywane do celów dydaktycznych: 2 aule, 5 sal audytoryjnych z pełnym wyposażeniem audiowizualnym, 16 sal ćwiczeniowych wyposażonych w rzutniki multimedialne i Internet bezprzewodowy. Ponadto jest 5 pracowni komputerowych oraz Pracownia Podstaw Instalacji Elektrycznych. Uczelnia posiada też poletko demonstracyjno-doświadczalne ze stacją Meteo, gdzie znajduje się kolekcja roślin rolniczych oraz ziół, a także pasieka. Wyposażenie pracowni i sal ćwiczeniowych jest zgodne z potrzebami

procesu nauczania i uczenia się. Jest adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej, umożliwiające prawidłową realizację zajęć figurujących w programie studiów, w tym prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w zawodzie rolnika i na rynku pracy obejmującym otoczenie rolnictwa. Odpowiednia terenowa baza doświadczalna, przeznaczona do procesu dyplomowania i wybranych zajęć terenowych, znajduje się poza siedzibą Uczelni.

Zasoby biblioteczne dotyczące potrzeb kształcenia na kierunku rolnictwo są w pełni wystarczające i zgodne z aspiracjami i potrzebami studiujących. Infrastruktura dydaktyczna i biblioteczna jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Działania doskonalące w zakresie infrastruktury i zasobów edukacyjnych są realizowane w systemie polityki jakościowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na ocenianym kierunku jest jednym z filarów doskonalenia kształcenia na ocenianym kierunku. Przez Uczelnię jest ona traktowana priorytetowo co znajduje swoje odzwierciedlenie w szczególnie intensywnych i różnorodnych formach współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Dotychczas Uczelnia zawarła umowy o współpracy z licznymi podmiotami zlokalizowanymi w województwie podlaskim, mazowieckim i warmińsko-mazurskim, jak również w bardziej odległych regionach kraju oraz zagranicą. Głównymi partnerami Uczelni w prowadzeniu kształcenia na ocenianym kierunku są gospodarstwa rolne i hodowlane, przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe działające w branży zaopatrzenia rolnictwa i przetwórstwa rolnego, ośrodki badawcze i doradztwa rolnego oraz administracja lokalna. Są wśród nich renomowani producenci, działający również poza granicami kraju, jak również organizacje reprezentujące pracodawców. Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem rynku pracy właściwego dla kierunku. Uczelnia systematycznie prowadzi działania mające na celu zintensyfikowanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Organizowane są liczne spotkania formalne i nieformalne oraz imprezy ogólnouczelniane z udziałem licznie zapraszanych gości, mające na celu włączenie jeszcze większej liczny interesariuszy zewnętrznych w działania na rzecz doskonalenia kształcenia na ocenianym kierunku.

Efekty uczenia się na oceniany kierunku sformułowano uwzględniając sugestie otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto, efekty uczenia się są systematycznie weryfikowane z udziałem interesariuszy zewnętrznych pod kątem potrzeb społeczno-gospodarczych regionu. Również programy studiów oraz metody ich realizacji powstały w ścisłej współpracy z interesariuszami

zewnątrznymi i są przez nich systematycznie oceniane. W szczególności, realizacja projektu „Nauka bliżej biznesu – student bliżej rynku pracy” przyczyniła się do weryfikacji programu studiów oraz sposobu jego realizacji. Wprowadzono nową specjalność na studiach drugiego stopnia: *agrotronika i rolnictwo precyzyjne* oraz nowe zajęcia na pozostałych specjalnościach, m.in. *eksploatacja urządzeń elektrycznych w gospodarstwie rolnym*, studia pierwszego stopnia, specjalność: *nowoczesne technologie w użytkowaniu mlecznym bydła*. W sumie, współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Na mocy Statutu Uczelni w MANS działa 11-osobowa Rada Ekspertów, której zadaniem jest intensyfikacja współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu dostosowania kształcenia w Uczelni do wymagań rynku pracy. Misją Rady Ekspertów jest zintegrowanie środowiska nauki ze sferą praktyki życia gospodarczego i nawiązanie ich ścisłej współpracy. Współpraca obu środowisk pozwala na racjonalne wykorzystanie posiadanych zasobów oraz uzyskanie obopólnych korzyści. Pracodawcy są zapraszani do prac Rady, w ramach których mają możliwość oceny kształcenia oraz przedkładania sugestii odnośnie kierunków rozwoju kształcenia. Osobami zajmującymi się kierunkiem rolnictwo z ramienia Rady Ekspertów są przedstawiciele renomowanych producentów rolnych, przedsiębiorstw zaopatrzenia rolnictwa i stowarzyszeń producentów rolnych. Rada Ekspertów uczestniczyła między innymi w pracach nad utworzeniem nowych specjalności na kierunku rolnictwo na studiach drugiego stopnia.

Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w pracach Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Pracodawcy są proszeni o opiniowanie kształcenia podczas zebrań organizowanych w Uczelni i obiektach udostępnionych przez interesariuszy zewnętrznych np. w ramach organizacji praktyk zawodowych, konferencji, szkoleń, oraz w czasie innych nieformalnych spotkań. W szczególności, pracodawcy mają możliwość wypowiedziania się nt. kształcenia na ocenianym kierunku przy ustalaniu harmonogramów i w ramach hospitacji praktyk zawodowych, podczas organizowanych w Uczelni konferencji, szkoleń, seminariów oraz w czasie innych nieformalnych spotkań. W modyfikowaniu koncepcji, programu i form realizacji kształcenia na ocenianym kierunku uwzględnia się opinie pochodzące z okresowych badań ankietowych prowadzonych wśród studentów, jak również badań ankietowych prowadzonych wśród absolwentów przy okazji dorocznej uroczystości uczelnianej „Agronalia” (badania dotyczą jakości kształcenia oraz przydatności efektów uczenia się w pracy zawodowej) Badania te dotyczą jakości procesu kształcenia, jak również celowości i przydatności efektów uczenia się w pracy zawodowej. Ponadto, w kształtowaniu programu studiów uwzględnia się informacje uczelnianego Biura Karier, Urzędu Pracy oraz Monitoringu Losów Absolwentów. W sumie, współpraca jest prowadzona systematycznie i na różne sposoby.

Uczelnia realizuje szereg projektów badawczych, będąc również liderem wśród przedsiębiorstw biorących udział w projektach, m.in. tych realizowanych we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (obecnie 2 projekty). Uczelnia wzięła udział w projekcie: „Innowacyjne możliwości tworzenia zielonych miejsc pracy szansą dla województwa podlaskiego”, w którym instytucją odpowiedzialną był Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego. Zadaniem Uczelni było opracowanie, przetestowanie i upowszechnienie innowacyjnego produktu, służącego poprawie sytuacji osób pozostających bez zatrudnienia w woj. podlaskim. Uczelnia uczestniczyła również w licznych działaniach na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego, takich jak: wdrożenia wyników prac badawczo - rozwojowych w przedsiębiorstwach, opracowania technologii nowych produktów czy optymalizacji linii produkcyjnej pasz dla bydła mlecznego, projektach doskonalenie kadr i metod doboru pracowników, jak również w przygotowaniu opinii o innowacyjności. Wśród projektów były

m.in: „Opracowanie bezodpadowej technologii przetwarzania owoców rokitnika (*Hippophae rhamnoides* L) oraz ocena właściwości bioaktywnych otrzymanych produktów”, „Charakterystyka wybranych terpenów jako bioaktywnych substancji pochodzenia roślinnego oraz ich wykorzystanie w stabilności olejów” oraz „Kształtowanie mikrostruktury i fizycznych właściwości mikrokapsulek bioolejów roślinnych”.

Uczelnia zrealizowała też wiele projektów o charakterze popularyzatorskim, m.in. wspólnie z Łomżyńskim Forum Samorządowym, np. „SamoRządowe Przygody z Nauką” oraz „Kreatywność w późnym wieku – Seniorowość”, w którym partnerami były zarówno lokalne, jak i zagraniczne przedsiębiorstwa. Uczelnia uczestniczyła również w Międzynarodowym Forum Gospodarczym Subregionu Łomżyńskiego Nauka-Biznes-Administracja oraz w IV Międzynarodowym Forum Gospodarczym.

Podmioty zewnętrzne systematycznie udostępniają swą infrastrukturę na potrzeby realizacji zajęć dydaktycznych. Są wśród nich m.in. gospodarstwa rolne, zakłady produkcyjne – zaopatrzenia rolnictwa i przetwórstwa surowców rolnych, stacje oceny odmian, poletka doświadczalne i parki maszynowe. W obiektach udostępnianych przez podmioty zewnętrzne są prowadzone zajęcia, m.in. nt. agrotechniki, systemów prowadzenia maszyn, jazdy równoległej, prowadzenia autonomicznego, laboratorium analizy mleka, szacowania szkód rolniczych, jak również obsługi programu 365 Farm Net. Realizowane są wizyty studyjne dla studentów w renomowanych gospodarstwach oraz przedsiębiorstwach przemysłowych i usługowych.

Corocznie bardzo liczne prace dyplomowe powstają we współpracy z partnerami zewnętrznymi. Dzięki infrastrukturze i materiałom badawczym udostępnionym przez podmioty zewnętrzne studenci zrealizowali wiele ciekawych i inspirujących dyplomowych projektów badawczych np. „Porównanie plonowania dwóch odmian pszenicy ozimej Tytanica i Rivero na dwóch poziomach agrotechniki”; „Czynniki wpływające na wydajność mleczną na przykładzie wybranego gospodarstwa”; „Wpływ nowoczesnych technologii wykorzystywanych w chowie bydła mlecznego na poprawę efektywności produkcji”; „Bilans materii organicznej w gospodarstwach wyspecjalizowanych w produkcji mleka”. Liczne podmioty zewnętrzne przyjmują studentów na praktyki. Dzięki programowi Erasmus+ studenci mogą realizować praktyki również w podmiotach zagranicznych. Efekty praktyk zawodowych są wykorzystywane w trakcie zajęć na Uczelni jako studia przypadków. W prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku uczestniczą też liczni przedstawiciele podmiotów zewnętrznych. Ponadto, znaczna część wykładowców to aktywni praktycy, prowadzący swoje gospodarstwa rolne, przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, firmy doradcze i w administracji rządowej i samorządowej. Uczelnia podejmuje również liczne i zróżnicowane działania w ramach projektów unijnych, mające na celu rozwój kształcenia zawodowego. Na szczególną uwagę zasługują próby wykorzystania doświadczeń partnerów biznesowych i akademickich z Niemiec w kształceniu dualnym. Efektem pozyskiwania środków z UE jest realizacja projektu „Nauka bliżej biznesu – student bliżej rynku pracy”. Uczelnia we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym organizuje również bezpłatne certyfikowane szkolenia i warsztaty przeznaczone dla studentów na tematy ściśle związane z kierunkiem studiów, takie jak: „Ekonomia rolnictwa i zarządzanie gospodarstwem rolnym”, „Rola konsumenta w procesie projektowania nowych produktów” czy „Adaptacja do zmian klimatu oraz możliwości wykorzystania potencjału OZE”. Udział MANS w projektach wspiera również wprowadzanie do codziennej praktyki doskonalenia umiejętności miękkich wśród studentów dzięki szkoleniom takim jak: „Twórcze rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji”, „Trening rozwoju interpersonalnego”. Uczelnia oferuje również studentom płatne staże dla studentów w przedsiębiorstwach i firmach sektora rolnego dla studentów kierunku rolnictwo.

Wśród licznych projektów międzynarodowych finansowanych ze środków UE i realizowanych wspólnie z polskimi przedsiębiorstwami są m.in. projekt BEGIN, którego celem jest opracowanie kompleksowego programu budowania kompetencji studentów oraz projekt innCREA, ukierunkowany na wzmocnienie umiejętności przedsiębiorczych studentów uczelni wyższych. Uczelnia realizuje również projekt Zawodowy Kompas - Odpowiedzialny Wybór Szkoły Zawodowej we współpracy z partnerem zagranicznym, mający na celu dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Dzięki projektom studenci uczestniczą w licznych tematycznych seminariach naukowo-dydaktycznych, panelach dyskusyjnych i szkoleniach organizowanych przez Uczelnię, ODR, COBORU, IOR, ARIMR oraz firmy i jednostki współpracujące z Uczelnią.

Uczelnia od wielu lat jest partnerem Programu Wymiany Młodych Rolników Polska – Teksas realizowanego przez Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Jest też organem prowadzącym Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego i Akademickiej Szkoły Ponadpodstawowej. Dzięki wsparciu Uczelni i we współpracy z zagranicznymi podmiotami gospodarczymi uczniowie tych szkół uczestniczyli w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+.

W sumie można stwierdzić, że zapewniony jest udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów, także w warunkach ich nieobecności wynikającej z czasowego ograniczenia funkcjonowania uczelni - okres pandemii nie wpłynął zasadniczo na współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Całokształt współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest systematycznie nadzorowany i monitorowany przez władze Uczelni. Monitoring ma charakter ciągły. Prowadzone są też okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj i zasięg działalności podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Jednostka współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wymogami zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku. Współpraca jest prowadzona systematycznie, ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy, z naddatkiem zaspokajające potrzeby kształcenia, w tym realizację programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Uczelnię wyróżnia prowadzenie we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym wielu projektów badawczych i badawczo-wdrożeniowych, także z udziałem studentów kierunku rolnictwo. Uczelnia i prowadzony tu kierunek rolnictwo są silnie zakorzenione

w środowisku społeczno-gospodarczym. Prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Szereg działań realizowanych przez Uczelnię prowadzącą oceniany kierunek składa się na dobrą praktykę w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Współpraca Uczelni z otoczeniem polega na zróżnicowanych i intensywnych kontaktach z interesariuszami zewnętrznymi oraz dużym zaangażowaniu interesariuszy zewnętrznych w tworzenie i realizację kształcenia na ocenianym kierunku. Zwraca uwagę szczególnie liczna i bogata oferta projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych - nie tylko ze środków europejskich w ramach, których studenci mogą uczestniczyć w stażach, szkoleniach i certyfikowanych kursach. Szczególnie wysoki jest też odsetek prac dyplomowych realizowanych na obu poziomach studiów, które powstają w ścisłej współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Aktywność Uczelni w tym zakresie może stanowić godny naśladowania wzorzec do stosowania podobnych rozwiązań przez inne uczelnie. Działania te są skuteczne i trwałe, ponieważ szeroko zakrojone zaangażowanie Uczelni we współpracę z otoczeniem stało się standardem na Uczelni, tak że studenci korzystając z doświadczeń poprzednich roczników i kształcąc się w środowisku nasyconym interesariuszami zewnętrznymi stosunkowo sprawnie i skutecznie realizują coraz to nowe działania we współpracy z otoczeniem. Przekłada się to na intensywne włączanie studentów w liczne formy działań we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Wypracowanie określonych standardów wpisujących się w rutynowe działania administracji Uczelni może stanowić o wzorcowości stosowanych rozwiązań. Działanie to zawiera w sobie element innowacji, ponieważ umożliwia studentom wzbogacenie efektów uczenia się o ściśle związane z kierunkiem kształcenia umiejętności praktyczne, jak również daje studentom możliwość poszerzania horyzontów i rozwoju personalnego. Ze względu na charakter działań oraz szeroki wachlarz podmiotów zewnętrznych współpracujących z Uczelnią, przyjęte rozwiązania mają uniwersalny charakter. Immanentną cechą działań realizowanych w tym zakresie przez Uczelnię są wysokie standardy etyczne, weryfikowane chociażby w ramach licznych projektów realizowanych przez Uczelnię we współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Podnoszenie stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia stanowi ważny cel strategiczny rozwoju Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży w ramach prowadzonej działalności dydaktycznej, zgodnie z zapisem w strategii Uczelni. Troska o rozwój umiędzynarodowienia wiąże się z dążeniem do osiągnięcia przez kadre, w większości aktywną naukowo, nowoczesnej wiedzy i umiejętności oraz wysokich kompetencji naukowych i dydaktycznych. Lista zagranicznych uczelni

i instytutów rolniczych z którymi MANS ma podpisane umowy liczy 31. Z większości umów mogą także korzystać studenci kierunku rolnictwo. Kluczową rolę pełnią wyjazdy zagraniczne możliwe w ramach projektów międzynarodowych takich jak Erasmus+, realizowane w Uczelni. Najczęściej odbywają się one jako wyjazdy szkoleniowe lub dydaktyczne. Zwraca się dużą uwagę na wzmocnienie wsparcia mobilności międzynarodowej studentów, a także nauczycieli akademickich. Obecnie Uczelnia współpracuje z 6 uczelniami partnerskimi z krajów programu Erasmus+: Ukrainy, Czech, Słowacji, Litwy. Ponadto Uczelnia ma podpisane bezpośrednie umowy o współpracy z uczelniami prowadzącymi studia z dziedziny nauk rolniczych i przyrodniczych w Niemczech, na Białorusi, w Ukrainie i Rosji w ramach, których odbywa się cykliczna wymiana studentów oraz kadry pracowniczej. W ocenianym okresie pięciu nauczycieli akademickich odbyło staże badawcze i szkoleniowe w uczelniach rolniczych w Żytomierzu (Ukraina), Nitrze (Słowacja), Wilnie (Litwa) i Gorkach (Białoruś).

Kadra naukowo-dydaktyczna bierze udział w międzynarodowych konferencjach, seminariach, warsztatach i kursach, a następnie dzieli się zdobytą wiedzę i doświadczeniem ze współpracownikami poprzez organizowanie spotkań, publikację artykułów naukowych i prac dydaktycznych. Nauczyciele akademicki są recenzentami w dwóch wydawnictwach zagranicznych czasopism. Wymiana kadry akademickiej w zakresie wyjazdów szkoleniowych i dydaktycznych wpływa na doskonalenie oferty edukacyjnej oraz wdrażanie doświadczeń i innowacyjnych rozwiązań zdobytych zagranicą. W ocenianym okresie czterech nauczycieli akademickich przeprowadziło po trzy wykłady, a dziewięciu wyjechało na szkolenia do zagranicznych ośrodków naukowych. W tym czasie Uczelnia gościła wielokrotnie Profesora z Uniwersytetu w Teksasie (USA), który prowadził wykłady z zakresu doradztwa rolnego. Ze względu na profil praktyczny kształcenia zapraszani są także praktycy, m.in. w roku 2021 i 2022 Uczelnia gościła dyrektora zarządzającego stowarzyszeniem skupiającym ponad 600 przedsiębiorców z landu Turynia (Niemcy).

Jednym z priorytetów Uczelni jest wspieranie i promowanie mobilności studentów i nauczycieli akademickich przy wsparciu organizacyjnym, merytorycznym i finansowym w programie Erasmus+. W ramach programu studenci i pracownicy mają możliwość korzystania z pełnej oferty programu. Jednak główną barierą mobilności studentów jest praca w ich własnym lub rodzinnym gospodarstwie rolnym. Przeważają gospodarstwa specjalizujące się w chowie bydła mlecznego, co wymaga stałej obecności w gospodarstwie prowadzących tego typu kierunek produkcji.

Studenci mogą korzystać z wyjazdów na studia do uczelni partnerskich bądź realizować praktyki zawodowe w kraju programu. Tego typu wyjazdy podwyższają poziom wiedzy studentów, poszerzają horyzonty myślowe i wzmacniają kompetencje społeczne. Z kolei kadra naukowo-dydaktyczna, dzięki wyjazdom, poznaje ofertę naukową i dydaktyczną w uczelniach partnerskich, dzieli się wiedzą i doświadczeniem z wykładowcami zagranicznymi, co przekłada się na zwiększenie różnorodności metod nauczania i wprowadzanie innowacji. Wyjazdy studentów i pracowników wspomagają także ich rozwój osobisty, wzrost kompetencji, szczególnie w zakresie korzystania z systemów informacyjnych. Wymiana doświadczeń i rozwiązań z partnerami zagranicznymi pozwala na ciągłe doskonalenie programów kształcenia, śledzenie zmian we współczesnej edukacji oraz monitorowanie oraz wdrażanie rozwiązań wymaganych w nowoczesnej edukacji w zakresie organizacyjnym i komunikacyjnym.

Wszystkie wyjazdy zagraniczne związane są z wykorzystaniem platformy internetowej do przygotowania sprawozdania z wyjazdów w ramach programu Erasmus+. Dzięki programowi Erasmus+ Uczelnia nawiązała wiele kontaktów z otoczeniem gospodarczym poprzez organizację i realizację praktyk zagranicznych, które są realizowane zarówno w firmach zagranicznych, jak i przy

udziale uczelni partnerskich. W latach 2020-2022 sześciu studentów z kierunku rolnictwo wyjechało na praktyki zagraniczne. Od roku akademickiego 2017/2018 Uczelnia realizuje projekt w ramach programu Erasmus+. Dla wszystkich pracowników i studentów biorących udział w projekcie oferowane są dobrowolne bezpłatne konsultacje i możliwości indywidualnego i grupowego doskonalenia języka angielskiego prowadzonych przez językoznawców uczelnianych. Organizowane są też kursy językowe w ramach realizowanych projektów, finansowane ze środków UE.

W ramach zajęć z języka angielskiego przewidzianego w programie studiów studenci kierunku rolnictwo uczą się języka specjalistycznego, wykorzystywanego w rolnictwie. Do tej pory nie powstała oferta nauczania wybranych zajęć z zakresu treści programowych kierunku rolnictwo w językach obcych. Weryfikacja osiągniętych kompetencji językowych odbywa się podczas bieżących zajęć oraz podczas egzaminu końcowego, który studenci mogą zdawać w formie egzaminu międzynarodowego potwierdzającego zdobyte umiejętności językowe potwierdzone certyfikatem międzynarodowym ETS TOEIC.

Uczelnia od wielu lat jest partnerem programu Wymiany Młodych Rolników Polska – Teksas realizowanego przez Polski Związek Producentów Roślin Zbożowych, pod nadzorem Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Dzięki powyższym działaniom w obszarze mobilności Uczelnia stała się znanym i cenionym partnerem w projektach mobilności ponadnarodowej zarówno w Polsce jak i innych krajach UE, a także poza granicami Unii.

Kolejnym przykładem umiędzynarodowienia jest udział Uczelni jako instytucji testującej w realizacji Projektu H2020 LIFT Niskonakładowe rolnictwo i regiony – Integracja wiedzy dla usprawnienia rolnictwa bazującego na usługach ekosystemowych. W projekcie biorą udział jednostki naukowe z 12 krajów Unii Europejskiej oraz Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN. Aktualnie Uczelnia jest też partnerem w 2 realizowanych projektach w ramach Programu Erasmusplus KA2 Partnerstwa Strategiczne z udziałem uczelni wyższych krajów UE. Efektem uczestnictwa w tych projektach jest przygotowanie 3 wspólnych publikacji naukowych.

Realizacja w/w projektów pozwoliła na uzyskanie doświadczenia i opinii wiarygodnego partnera ponadnarodowego na rynku europejskim, czego efektem są zaproszenia do udziału w kolejnych partnerstwach ponad narodowych. Udział Uczelni we współpracy międzynarodowej pozwala pracownikom doskonalić swoje umiejętności i kompetencje, co przekłada się na jakość prowadzonych zajęć dydaktycznych, otwartość na zmiany i innowacje oraz wprowadzanie aktualizacji do treści programowych prowadzonych przedmiotów. Ponadto udział MANS w projektach pozwala również na wprowadzanie do codziennej praktyki doskonalenia umiejętności miękkich wśród studentów, niezbędnych i oczekiwanych wśród pracodawców. Zarówno Uczelnia, jak i studenci kierunku rolnictwo mogą korzystać z nowych wartości intelektualnych wypracowanych w ramach projektów.

W Uczelni prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry realizującej zajęcia dydaktyczne, w tym na kierunku rolnictwo oraz studentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia. Intensyfikacja i doskonalenie stopnia umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku rolnictwo stanowi element systemu oceny i podnoszenia jakości kształcenia w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży stwarza warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia, co sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia na kierunku. Zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, przygotowuje studentów i nauczycieli akademickich oraz stwarza im możliwości do uczenia się języków obcych, wspiera międzynarodową mobilność studentów i nauczycieli akademickich, co skutkuje podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia, wymiany kadry i studentów. Nie stworzono jednak do tej pory oferty kształcenia z zakresu treści programowych kierunku rolnictwo w językach obcych. Internacjonalizacja sprzyja modernizacji kierunku, a także zwiększa kompetencje pracowników i studentów w zakresie korzystania z systemów informacyjnych. Udział w programie Erasmus+ wpływa na poprawę efektywności pracy kadry realizującej kształcenie na ocenianym kierunku poprzez zdobywanie doświadczeń za granicą i wdrażanie ich na kierunku, co wpływa na jakość usług edukacyjnych. Udział Uczelni w projektach międzynarodowych związanych z wymianą młodzieży akademickiej, a także partnerstwo w projektach dotyczących problematyki rolniczej sprawia, że Uczelnia w Łomży postrzegana jest jako znany i ceniony partner w projektach mobilności ponadnarodowej zarówno w Polsce jak i za granicą. Współpraca na arenie międzynarodowej jest kluczowa dla przyszłości kierunku rolnictwo i jej beneficjentów. Uczelnia prowadzi okresowe przeglądy stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, a ich wyniki stanowią podstawę do intensyfikacji umiędzynarodowienia w zakresie kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się, rozwoju społecznym, zawodowym i wejściu na rynek pracy jest prowadzone systematycznie, ma charakter stały i kompleksowy oraz przybiera zróżnicowane formy, z wykorzystaniem współczesnych technologii, adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się, a także przygotowania do wejścia na rynek pracy. Wsparcie udzielane jest na wielu płaszczyznach, w tym organizacyjnej, materialnej oraz w zakresie obsługi studenta. Uczelnia zapewnia także odpowiednie procedury w zakresie indywidualnych spraw studenckich. System wsparcia uwzględnia także potrzeby różnych grup studentów.

System wsparcia studentów uwzględnia w szczególności zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach rynku pracy właściwych dla kierunku. W Uczelni funkcjonuje

Biuro Karier, do którego zadań należy prowadzenie poradnictwa zawodowego oraz informowanie o ofercie dostępnych szkoleń, warsztatów, ofert pracy praktyk i stażu. Uczelnia wspiera studentów w zakresie efektywnego korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Studenci mogą wziąć udział w szkoleniach przygotowujących do korzystania z narzędzi wykorzystywanych podczas zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub skorzystać z instrukcji obsługi tych narzędzi zamieszczonych na stronie internetowej. Ponadto przewidziano mechanizmy wsparcia tzw. osób wykluczonych cyfrowo. Studenci nieposiadający odpowiedniego sprzętu mogą wypożyczyć laptopy lub skorzystać z pracowni komputerowej w Uczelni.

Wsparcie studentów wybitnych opiera się na stypendium rektora. Ponadto przy Uczelni działa Fundacja „Janka Muzykanta”, która na wniosek samorządu studenckiego przyznaje stypendia za osiągnięcia naukowe, sportowe lub za działalność charytatywną. Stypendia w ramach tej formy wsparcia przyznawane są cyklicznie i każdego roku otrzymuje je kilkanaście osób.

Studenci mają możliwość podejmowania aktywności organizacyjnych oraz w zakresie przedsiębiorczości. W ramach projektu „Nauka bliżej biznesu – student bliżej rynku pracy” możliwe jest uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach dotyczących m. in. zarządzania, w tym gospodarstwem rolnym, ekonomii lub języków obcych.

Wsparcie jest dostosowane do potrzeb różnych grup studentów, w tym studentów studiów niestacjonarnych, studentek będących rodzicami oraz studentów z niepełnosprawnościami. Studentom studiów niestacjonarnych zapewnia się pełną możliwość korzystania z administracji Uczelni, w tym w trakcie weekendów, gdy odbywają się zjazdy. Studentki mające dzieci mogą skorzystać pokoju, w którym mogą je karmić. Na podstawie przepisów regulaminu studiów studenci mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów, która polega na ustaleniu indywidualnych sposobów i terminów wywiązywania się przez studentów z obowiązków związanych z procesem kształcenia, w tym w zakresie weryfikacji efektów uczenia się. Przesłankami wyrażenia zgody na indywidualną organizację studiów jest np. studiowanie na więcej niż jednym kierunku lub niepełnosprawność. W Uczelni działa także Pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych, do którego zadań należy bieżące wspieranie osób z niepełnosprawnościami. Studenci z niepełnosprawnościami mogą także korzystać z pokoiów znajdujących się na terenie Uczelni, w których mogą odpocząć w czasie przerw między zajęciami. Obecnie na kierunku rolnictwo nie ma studentów z niepełnosprawnościami.

System wsparcia studentów uwzględnia sposób zgłaszania przez studentów skarg i wniosków oraz przejrzyste i skuteczne sposoby ich rozpatrywania. Na podstawie przepisów regulaminu studiów postępowanie w indywidualnych sprawach studenckich jest prowadzone w oparciu o zasadę dwuinstancyjności. Studenci niezadowoleni z rozstrzygnięć mogą wnieść odwołanie do rektora. W uczelni funkcjonuje tzw. skrzynka skarg i wniosków, która znajduje się w siedzibie uczelni i umożliwiania zgłaszanie anonimowych uwag.

Wsparcie studentów obejmuje działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy, a także zasady reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy ofiarom. W Uczelni obowiązuje „Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się”, która reguluje zasady postępowania w przypadku zaistnienia sytuacji konfliktowych pomiędzy studentami, studentami a nauczycielami akademickimi lub studentami a pracownikami administracyjnymi. Na podstawie tej procedury, w przypadku zgłoszenia o zaistnieniu sytuacji konfliktowej przeprowadzane

jest postępowanie wyjaśniające, a następnie wydawane jest rozstrzygnięcie. Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego oraz rozstrzygnięcie jest Prorektor właściwy do spraw dydaktyki. Osoba niezadowolona z rozstrzygnięcia może odwołać się do Dziekana. W przypadkach większej wagi sprawy przekazywane są do postępowania dyscyplinarnego. Studenci, po wcześniejszym umówieniu, mają możliwość skorzystania z usług psychologa.

W Uczelni stosowane są instrumenty oddziaływania na studentów kierunku, mające na celu motywowanie ich do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia oraz rozwoju. Studenci mogą ubiegać się o świadczenia przewidziane w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 574 ze zm.): stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę i stypendium rektora. System świadczeń dla studentów działa sprawnie, a stypendia są wypłacane terminowo. Studenci mogą korzystać ze wsparcia pracowników administracyjnych w zakresie wypełniania wniosków, w tym w przypadkach szczególnie skomplikowanych stanów faktycznych.

Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się, w tym kadry administracyjnej odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów w ramach konsultacji. Jednostką odpowiedzialną za obsługę studentów jest dziekanat. Pracownicy dziekanatu przyjmują studentów od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem środy, a także w soboty i niedziele w trakcie zjazdów studentów studiów niestacjonarnych. W tych dniach dziekanat jest czynny od 9 do 13. Kontakt z pracownikami jednostki jest możliwy także telefonicznie lub mailowo. Pracownicy dziekanatu są odpowiedzialni za obsługę studentów oraz zapoznavanie studentów z przepisami prawa obowiązującymi w Uczelni w zakresie kształcenia. Na ocenianym kierunku funkcjonują starości, do których zadań należy w szczególności ustalanie terminów egzaminów i zaliczeń w porozumieniu z nauczycielami akademickimi oraz kontaktowanie się z osobami prowadzącymi zajęcia w sprawach dotyczących organizacji zajęć. Ponadto w Uczelni organizowane są spotkania władz rektorskich ze starostami oraz przedstawicielami samorządu studenckiego, które mają charakter informacyjny oraz umożliwiają studentom zgłaszanie uwag dotyczących warunków studiowania.

Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie samorząd i organizacje studentów, kreuje warunki stymulujące i motywujące studentów do działalności w samorządzie, a także do zapewnienia wpływu samorządu na program studiów, warunki studiowania oraz wsparcie udzielane studentom w procesie nauczania i uczenia się. Samorząd studencki otrzymuje adekwatne do potrzeb wsparcie finansowe oraz w zakresie infrastruktury. Przedstawicielom studentów zapewnia się wpływ na program studiów, warunki studiowania oraz wsparcie udzielane studentom jest zapewniony poprzez włączenie przedstawicieli studentów do składu Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Uczelnia wspiera także organizacje studenckie, w szczególności koła naukowe. W Uczelni obowiązuje Regulamin tworzenia, działania, finansowania i likwidacji studenckich kół naukowych oraz uczelnianych organizacji studenckich. Na podstawie przepisów tego aktu organizacje studenckie mogą otrzymać wsparcie w zakresie wsparcia organizacyjnego, finansowego i merytorycznego. Ponadto uczelnia wspiera ten rodzaj działalność organizując wyjazdy związane tematycznie z przedmiotem działalności organizacji, w których mogą uczestniczyć jej członkowie, np. wyjazd na „Dnia pola” organizowane przez Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Marianowie.

Studenci mogą również korzystać z usług uczelnianego Biura Karier w zakresie poradnictwa zawodowego, baz ofert pracy i informacji o kursach i stypendiach krajowych i zagranicznych, nawiązywanie kontaktu z przedsiębiorstwami przyjmującymi studentów na praktyki. Biuro Karier kieruje studentów na szkolenia zawodowe w ramach współpracy z Powiatowym i Wojewódzkim

Urzędem Pracy, pomaga studentom znaleźć pracę sezonową w kraju i zagranicą. W tym zakresie Biuro współpracuje z niemieckim biurem Service Büro Erfurt i norweską Focus Care Academy poszukujących osób do pracy w tych krajach.

W Uczelni prowadzone są przy udziale studentów okresowe przeglądy systemu wsparcia studentów, obejmujące postrzeganie prowadzonych zajęć oraz jakość obsługi administracyjnej studentów. Wyniki badania są następnie przedmiotem analiz Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Należy stwierdzić, że zakres okresowych przeglądów systemu wsparcia jest wąski i nie pozwala na pełną ocenę jego funkcjonowania. W związku z tym, rekomenduje się rozszerzenie okresowych przeglądów systemu wsparcia i umożliwienie studentom oceny innych form wsparcia, w tym wsparcia w zakresie efektywnego korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, skuteczność systemu motywującego oraz poziom zadowolenia studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się, rozwoju społecznym, zawodowym i wejściu na rynek pracy ma charakter kompleksowy i w pełni odpowiada potrzebom studentów. Wsparcie przybiera różnorodne formy, studenci mogą korzystać z oferty szkoleń, wyjazdów, pomocy psychologicznej oraz wsparcia w zakresie kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Uczelnia kieruje wsparcie do różnych grup studentów, w tym studentów studiów niestacjonarnych, studentów z niepełnosprawnościami lub studentów będących rodzicami. System wsparcia obejmuje precyzyjne i skuteczne procedury składania skarg i wniosków oraz zapewnia mechanizmy w zakresie przeciwdziałania i reagowania na przypadki dyskryminacji lub przemocy. Studentom zapewnia się odpowiednie wsparcie administracyjne poprzez kompetentną obsługę w zakresie spraw studenckich. Uczelnia wspiera organizacyjnie i materialnie samorząd i organizacje studenckie tworząc odpowiednie warunki do prowadzenia działalności studenckiej. Zdiagnozowane nieprawidłowości w zakresie zakresu okresowych przeglądów systemu wsparcia studentów nie wpływają na ogólną pozytywną propozycję oceny stopnia spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla szerokiego grona odbiorców. Nie ma w tym zakresie znaczących ograniczeń związanych z miejscem, czasem oraz oprogramowaniem używanym przez odbiorców. Informacje o aktach prawnych i innych dokumentach Uczelni udostępniane są w przejrzysty sposób umożliwiając odbiorcom zapoznanie się z informacjami. Strona internetowa Uczelni jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez wyposażenie jej w funkcje zmiany wielkości liter oraz funkcję dostosowania kontrastu. Strona internetowa jest dostępna w trzech językach obcych: angielskim, ukraińskim i rosyjskim.

Informacja o studiach obejmuje: cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe oraz charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się. Informacje te udostępniane są w szczególności za pośrednictwem strony internetowej Uczelni poprzez zakładkę „Dokumenty uczelni”. W ramach tematycznie skategoryzowanych zakładek udostępniane są ogólne informacje skierowane do różnych grup odbiorców. Informacje adresowane do kandydatów na studia zamieszczono w zakładce „Rekrutacja”, gdzie w ogólny sposób przedstawiono charakterystykę studiów oraz sylwetkę absolwenta. Informacje dotyczące charakterystyki wsparcia studentów zamieszczono w szczególności w ramach zakładki „Student”, gdzie znajdują się istotne z perspektywy studentów informacje dotyczące organizacji procesu kształcenia.

Informacja o studiach obejmuje zasady prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, instrukcję obsługi narzędzi wykorzystywanych w ramach tej formy zajęć oraz uprawnienia przysługujące studentom w ramach takiej formy prowadzenia zajęć.

Jakość informacji o studiach jest monitorowana pod względem aktualności przez informatyków oraz inne osoby odpowiedzialne za dostęp do informacji. Studentom umożliwia się zgłaszanie uwag w ramach spotkań władz Uczelni ze starostami oraz przedstawicielami samorządu studenckiego. Należy stwierdzić, że monitorowanie jakości informacji o studiach nie jest systematyczne oraz nie jest prowadzone w oparciu o skonkretyzowane kryteria, z wyjątkiem kryterium aktualności informacji. W związku z tym rekomenduje się wprowadzenie monitoringu jakości informacji o studiach pod względem aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości oraz w zakresie jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w szczególności kandydatów na studia i studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, szeroko dostępnej informacji o studiach. Informacje udostępniane są w sposób uwzględniający potrzeby różnych grup odbiorców, w tym osób z niepełnosprawnością. Zakres informacji o studiach obejmuje kluczowe obszary, w tym ogólne warunki rekrutacji, program studiów, efekty uczenia się, organizację studiów, zasady dyplomowania oraz charakterystykę systemu wsparcia studentów. Ponadto Uczelnia udostępnia w sposób kompleksowy i adekwatny do potrzeb odbiorców informacje o kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jakość informacji o studiach jest poddawana monitoringowi. Zdiagnozowane nieprawidłowości w zakresie sposobu monitorowania jakości informacji o studiach nie wpływają na ogólną pozytywną propozycję oceny stopnia spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Polityka jakości w Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży zatwierdzona została przez Senat Uczelni w grudniu 2015 r. i zgodna jest ze strategią rozwoju Uczelni. Jest ona realizowana za pomocą wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia (WSZJK). WSZJK został ustalony i zatwierdzony Uchwałą Senatu Uczelni z dnia 12 maja 2012 r. w sprawie *wprowadzenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia* w Wyższej Szkole Agrobiznesu w Łomży. Powyższa Uchwała określiła cele i zakres działania uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia, a także jego organizację i metody weryfikacji jego funkcjonowania. System zarządzania jakością kształcenia obejmuje swym zasięgiem wszystkie kierunki i formy studiów, prowadzone w Uczelni. Do podstawowych celów systemu zapewnienia jakości kształcenia należą: stałe doskonalenie i poprawa jakości procesu nauczania; poprawa warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych; zapewnienie zgodności programów i planów nauczania z koncepcją kształcenia oraz efektami uczenia się określonymi dla kierunku; stałe unowocześnianie programów nauczania oraz dopasowywanie ich do aktualnych potrzeb rynku pracy; stworzenie systemu komunikacji z potencjalnymi kandydatami na studia na poszczególne kierunki oraz zwiększenie komunikacji ze studentami oraz podniesienie rangi pracy dydaktycznej. Uzupełnieniem w/w Uchwały Senatu jest zarządzenie nr 8 Rektora z dnia 14.01.2022 r. w sprawie zatwierdzania polityki jakości, zasad tworzenia, zatwierdzania i przeglądów programów studiów i efektów uczenia oraz systemu weryfikacji efektów uczenia się. Zarządzenie to określa sposoby i metody kształtowania polityki jakości w Uczelni oraz wskazuje, że polityka jakości jest podstawowym celem strategicznym funkcjonowania i rozwoju MANS w Łomży.

Na czele struktury zarządzania jakością w MANS w Łomży stoi Rektor Uczelni, ponadto w strukturze systemu funkcjonuje Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (UZdJK), zajmujący się polityką jakości

na wszystkich kierunkach prowadzonych przez Uczelnię. Wspomniane powyżej zarządzenie nr 8 Rektora określa zasadnicze cele tegoż Zespołu, do których należy: diagnozowanie istniejącego stanu jakości kształcenia, doskonalenie procesów jakości kształcenia zwiększając zdolność uczelni do spełnienia wymagań dotyczących jakości kształcenia, zapewnienie realizacji bieżących działań w ramach poszczególnych procesów jakości kształcenia, kształtowanie postaw pro jakościowych w środowisku uczelnianym oraz budowanie kultury jakości. W zarządzeniu podano także cele szczegółowe jak również nakreślono metody osiągania zdefiniowanych celów. W składzie UZdsJK jest 6 nauczycieli akademickich, w tym dwóch prorektorów oraz 6 studentów, reprezentujących różne kierunki, w tym kierunek rolnictwo. W składzie UZdsJK nie ma przedstawiciela otoczenia społeczno-gospodarczego, jednak na Uczelni funkcjonuje prężnie działająca Rada Ekspertów, a jeden z prorektorów jest także z ramienia Uczelni członkiem Rady i jednocześnie łącznikiem pomiędzy Zespołem i Radą. Jednostką pomocniczą w strukturze systemu zapewnienia jakości kształcenia jest Uczelniane Biuro ds. Jakości Kształcenia wraz z Punktem analiz i przetwarzania informacji. Uczelniane Biuro zajmuje się m.in. obsługą UZdsJK, w tym przygotowywaniem sprawozdań dla Rektora z prac tego ciała kolegialnego. Przewodniczący UZdsJK wspólnie z Biurem ds. Jakości Kształcenia co roku składa Raport z działania USZJK. Ponadto na potrzeby realizacji określonych celów związanych z monitorowaniem programu studiów powołuje się w ramach uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia zespoły robocze. Przykładowo zarządzeniem nr 3 Rektora z dnia 14.01.2022 powołano zespoły ds. oceny prac etapowych, końcowych i dyplomowych. Zespoły te powołano dla każdego funkcjonującego kierunku na Uczelni. W przypadku kierunku rolnictwo w skład Zespołu wchodzi trzech nauczycieli reprezentujących dyscyplinę rolnictwo i ogrodnictwo.

Polityka jakości obejmuje wszystkie obszary działalności określone jako strategiczne dla funkcjonowania i rozwoju działalności Uczelni. Do zadań UZdsJK należy: ocena jakości procesu kształcenia, w tym: ocena wyników ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć (stanowiąca m.in. podstawę polityki kadrowej prowadzonej przez Uczelnię), ocena zgodności procesu dydaktycznego z Kartami przedmiotów, stanowiącymi obowiązującą podstawę programową dla realizacji poszczególnych przedmiotów; ocena jakości zajęć i warunków ich prowadzenia w tym m.in.: infrastruktury dydaktycznej, liczebności grup studenckich, dostępności kadry akademickiej dla studentów, dostępu do biblioteki i czytelni, wielkości księgozbioru; ocena jakości i dostępności informacji dotyczących kształcenia na poszczególnych kierunkach i specjalnościach; ocena zgodności treści programowych, realizowanych na poszczególnych kierunkach z koncepcją kształcenia oraz zakładanymi dla kierunku efektami uczenia się oraz dopasowania treści programowych do wymogów lokalnego rynku pracy oraz wdrożenie narzędzi służących do realizacji powyższych zadań. Prowadzona polityka jakości nie obejmuje jednak analizę aktualności informacji przekazywanych do obiegu publicznego, dlatego rekomenduje się wprowadzenie odpowiednich procedur i mechanizmów, które umożliwiły by analizę tego aspektu kształcenia.

Za program kształcenia kierunku rolnictwo merytorycznie odpowiedzialny jest Dziekan ds. nauk rolniczych i inżynierijno-technicznych, który jednocześnie pełni funkcję Prorektora ds. dydaktyki. Dziekan realizuje między innymi takie zadania jak: (1) opracowuje strategię rozwoju kierunku, (2) wykonuje uchwały Senatu, (3) sprawuje nadzór nad komórkami organizacyjnymi Uczelni, działalnością dydaktyczną, badawczą i rozwojową, (4) nadzoruje proces dydaktyczny oraz politykę kadrową na kierunku. Organami odwoławczymi dla decyzji w zakresie kierunku studiów są Rektor oraz Senat Uczelni.

W Uczelni są jednoznacznie ustalone zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów. Kluczową rolę w tym procesie pełni Dziekan. Do niego trafiają wnioski w sprawie

modyfikowania programu studiów od studentów, interesariuszy zewnętrznych oraz nauczycieli akademickich. Jak wynika z udostępnionych dokumentów (protokołów) propozycje te są omawiane na posiedzeniach UZdsJK, a następnie uzasadnione są zatwierdzane przez Senat Uczelni. W funkcjonującym systemie po reorganizacji Uczelni, w wyniku której zlikwidowano strukturę wydziałową Uczelni, w tym Rady Wydziału oraz wydziałowe zespoły ds. jakości kształcenia brakuje ciała kolegialnego, którego zadaniem byłaby wnikliwa merytoryczna analiza zasadności wszystkich wniosków składanych przez interesariuszy dotyczących ewentualnych zmian w programie studiów. Dlatego też rekomendowano utworzenie Rady programowej dla kierunku rolnictwo. Uczelnia na tą rekomendację zareagowała natychmiast i zarządzeniem nr 1 Rektora z dnia 16.01.2023 r. powołano na Uczelni Radę Programową na poszczególnych kierunkach, w tym na kierunku rolnictwo. W składzie Rady jest dwóch nauczycieli akademickich oraz przedstawiciel studentów. Zarządzenie określa zadania Rad Programowych oraz tryb ich funkcjonowania. Wyznaczone w zarządzeniu zasady funkcjonowania Rad Programowych są jednoznacznie i prawidłowo określone i są przesłanki, które wskazują, że powołane Rady będą spełniać wyznaczone zadania, w tym związane z oceną planów i programów studiów na kierunku oraz dokonywaniem modyfikacji w programie studiów zgodnych z polityką jakości realizowaną na Uczelni. Uczelnia na przestrzeni ostatnich lat systematycznie modyfikowała program studiów, dostosowując go do wymogów Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i powiązanych z tą ustawą rozporządzeń. Stąd też m.in. zmodyfikowano efekty uczenia kierunku dostosowując je do PRK. Dokonano także zmian w programie studiów wprowadzając nowe zajęcia, które z jednej strony uwzględniają osiągnięcia naukowe oraz nowe tendencje w naukach o rolnictwie i ogrodnictwie, a z drugiej strony wychodzą naprzeciw oczekiwaniom otoczenia społeczno-gospodarczego. Przykładowo na studiach pierwszego stopnia wprowadzono zajęcia z *herbologii*, a na studiach drugiego stopnia z *nowoczesnych technik i technologii w rolnictwie*. Dodano także w programie studiów pierwszego stopnia zajęcia *eksploatacja urządzeń elektrycznych w gospodarstwach rolnych*, w ramach których można uzyskać uprawnienia elektryczne G1. Modyfikowano treści kształcenia w ramach wielu zajęć, jak również metody dydaktyczne. Modyfikacja metod dydaktycznych to nie tylko wykorzystanie nowych technik komunikacji on-line, ale co jest szczególnie wartościowe dla kierunku rolnictwo wprowadzenie dość kosztownych w realizacji ćwiczeń terenowych z żywienie zwierząt (studia pierwszego stopnia) i *nowoczesnych technik i technologii w rolnictwie* (studia drugiego stopnia). Dokonane zmiany w programie studiów wskazują na wnikliwą analizę potrzeb otoczenia odnośnie kompetencji oczekiwanych od absolwentów jak również systematyczne ewoluowanie kierunku z uwzględnieniem osiągnięć w nauce.

Uchwały Senatu regulują zasady rekrutacji na wszystkie kierunki studiów prowadzone w Uczelni, w tym na kierunek rolnictwo. Niemniej jednak zasady te wymagają doprecyzowania. Zasady te określone dla studiów pierwszego i drugiego stopnia nie umożliwiają doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się na kierunku rolnictwo. Nie zachowują one wymogu przejrzystości i selektywności. Na posiedzeniach UZdsJK, o czym świadczą udostępnione protokoły, analizowano zasady rekrutacji na kierunki studiów funkcjonujące na Uczelni, niemniej jednak działający system nie zidentyfikował problemu. Zdaniem zespołu oceniającego jest to wynikiem struktury i zadań UZdsJK, na posiedzeniach którego analizowano ogólnie zasady rekrutacji na wszystkie kierunki funkcjonujące na Uczelni. Powołanie Rady Programowej kierunku rolnictwo powinien usprawnić działanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie ustalania zasad rekrutacji na

kierunek. Zatem rekomenduje się, aby zasady rekrutacji na kierunek były wnikliwie analizowane przez Radę programową kierunku.

Rozwiązania systemowe stosowane w ramach monitorowania programu kształcenia przewidują realizację procedur: ankietyzacji studentów, hospitacji zajęć dydaktycznych, podczas których oceniana jest zgodność tematyki zajęć z sylabussem i założonymi efektami uczenia, monitorowania losów zawodowych absolwentów, mającej na celu pozyskanie informacji o osiągniętych efektach uczenia się i ich przydatności na rynku pracy, w tym dotyczących czynników mających wpływ na stopień ich osiągania np. warunki studiowania, a także w ramach praktyk poprzez ankietyzację, a także monitorowania stopnia osiągania efektów uczenia się w trakcie zajęć dydaktycznych i w procesie dyplomowania..

Monitorowanie odbywa się poprzez przeglądy okresowe programów studiów, w tym sylabusów. W wyniku przeglądu sylabusów stwierdzono m.in. konieczność weryfikacji sposobu osiągania efektów uczenia się oraz uaktualnienia treści i zalecanej literatury. Na kierunku systematycznie dokonuje się weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do wszystkich zajęć i studenckich praktyk zawodowych, przy uwzględnieniu treści programowych oraz oceny osiągania efektów uczenia. System uwzględnia wszystkie kategorie efektów uczenia się osiąganych przez studenta tj. w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Weryfikacja efektów uczenia dla kierunku rolnictwo prowadzona jest w oparciu o procedury określone w WSZJK, ale także wytyczne zawarte są w *Regulaminie studiów* oraz w regulacjach wewnętrznych dotyczących praktyk studenckich i procesu dyplomowania. Wymagania dotyczące poszczególnych zajęć określone są przez prowadzących je nauczycieli w kartach przedmiotów. Weryfikacja zakładanych efektów uczenia się realizowana jest poprzez: 1) różnorodne formy prac etapowych wykonywanych przez studenta w trakcie studiów, egzaminy i zaliczenia zajęć (kolokwia, referaty projekty raporty, ale też wypowiedzi i różne formy aktywności w trakcie zajęć); 2) praktyki i staże studenckie umożliwiające sprawdzenie efektów realizowanych podczas zajęć (przede wszystkim w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych) oraz weryfikację efektów uczenia się na praktykach zawodowych; 3) proces dyplomowania, czyli prace dyplomowe oceniane przez opiekuna i recenzenta i egzaminy dyplomowe oraz 4) rynek pracy i pracodawców. Za podstawę zaliczenia wszystkich form zajęć niekończących się egzaminem (zaliczeń) przyjmuje się pozytywne wyniki bieżącej kontroli wiedzy i umiejętności. Kontrolę tę, w formie zgodnej z zasadami ustalonymi przez osobę odpowiedzialną za zajęcia/moduł, realizuje prowadzący zajęcia, który wystawia także ocenę końcową. Nauczyciele akademicki są zobowiązani przechowywać prace kontrolne studentów i udostępniać je UZdsJK w przypadku kontroli. Ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na kierunku obejmuje również analizę ocen semestralnych oraz uzyskanych w procesie dyplomowania. Analizuje się także odsiew studentów w wyniku niezaliczenia zajęć w wyznaczonych terminach. Według uzyskanych informacji na kierunku rolnictwo w porównaniu do innych prowadzonych kierunków na Uczelni jest on niski. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości przeprowadzana jest rozmowa nauczyciela akademickiego z Rektorem. Jednostka monitoruje też przebieg praktyk studenckich, przede wszystkim poprzez analizę dokumentacji z praktyki studenckiej, w tym sprawozdania z praktyki oraz pozostałych dokumentów świadczących o ich przebiegu i stopniu osiągniętych efektów uczenia. Za przebieg i realizację praktyk oraz weryfikację osiąganych efektów uczenia się odpowiedzialny jest Koordynator ds. praktyk.

Uczelnia monitoruje proces dyplomowania. Zostały zatwierdzone dla kierunku rolnictwo zasady przygotowywania oraz oceny prac inżynierskich i magisterskich, a także ocenie poddaje się tematy prac inżynierskich i magisterskich. Opracowano wytyczne w zakresie: ustalania tematyki prac i jej

wyboru, wykonywania pracy, która powinna stawiać przed studentem zadania samodzielnego rozwiązywania problemu przy wykorzystaniu wiedzy nabytej w czasie studiów, ogólnych zasad dotyczących budowy pracy oraz kryteriów oceny prac. Nadzór nad procesem przygotowania pracy dyplomowej, w tym jej zgodnością z wytycznymi określonymi w zasadach i kryteriach przygotowywania oraz oceny prac inżynierskich i magisterskich na kierunku rolnictwo, jest obowiązkiem promotora. Dodatkowo prace sprawdzają pracownicy Dziekanatu przed dopuszczeniem studenta do egzaminu dyplomowego. Jeśli praca przeszła pozytywną ocenę formalną, kierowana jest do merytorycznej oceny przez promotora i recenzenta. W Uczelni, a tym samym na wizytowanym kierunku studiów obowiązuje procedura antyplagiatowa, która obejmuje wszystkie prace dyplomowe.

Za monitorowanie karier zawodowych absolwentów odpowiada Biuro Karier. Wnioski z analiz ankiet absolwentów są brane pod uwagę przy dostosowywaniu programu kształcenia do zapotrzebowania rynku pracy. Monitorowanie losów zawodowych absolwentów, celem oceny przydatności na rynku pracy osiąganych przez nich efektów uczenia się, prowadzone jest na wielu płaszczyznach, przy wykorzystaniu następujących źródeł informacji: rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, raportów „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów: dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku rolnictwo”, ankiet wśród absolwentów ocenianego kierunku (ankietyzacja on-line). Absolwenci oceniają, że wiedza i umiejętności uzyskane na kierunku rolnictwo są im przydatne na obecnym rynku pracy. Podkreślają, że zajęcia kształcenia praktycznego przygotowały ich do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie. Oceny absolwentów potwierdzają, że ilość i jakość zajęć praktycznych jest ważnym aspektem w praktycznym przygotowaniu do przyszłego wykonywania zawodu.

Do monitorowania oraz oceny narzędzi i form weryfikacji efektów uczenia się wykorzystuje się także wyniki ankiet dotyczących zajęć dydaktycznych, w których studenci oceniają m.in. możliwość osiągnięcia założonych efektów uczenia. Na podstawie wyników badań ankietowych opracowywane są semestralne i roczne raporty. Ocena zajęć dydaktycznych przez studentów dokonywana z zachowaniem anonimowości i poufności badań. Raporty zawierające indywidualne oceny nauczycieli akademickich pozwalają diagnozować nieprawidłowości oraz podejmować działania wyjaśniające i naprawcze. Informacje o uzyskanych wynikach otrzymują poszczególni nauczyciele akademicy. Wyniki badań ankietowych analizowane są przez UZdsJK, a następnie omawiane na posiedzeniu Senatu. Na podstawie ankiet opracowuje się działania naprawcze i doskonalące proces kształcenia. Przykładowo na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów dodano ćwiczenia terenowe z *żywienia zwierząt* oraz *nowoczesnych technik i technologii w rolnictwie* oraz systematycznie organizowane są szkolenia z korekcji racic. Wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów wykorzystywane są w polityce kadrowej, w szczególności płacowej. Z osobami ocenionymi najniżej prowadzi się rozmowy, a dodatkowo, jeśli istnieje taka konieczność, przeprowadza się hospitację zajęć, a ponadto dokonuje zmiany prowadzącego zajęcia. O istocie procesu ankietyzacji oraz o sposobach wykorzystywania opinii sformułowanych w ankietach studenci informowani są na posiedzeniach UZdsJK oraz w trakcie spotkań Władz Jednostki ze społecznością studencką.

Instrumentem oceny jakości kształcenia na kierunku rolnictwo są także hospitacje zajęć dydaktycznych, są one przeprowadzane systematycznie, zgodnie z zatwierdzonym planem hospitacji. Oprócz hospitacji planowanych procedury dopuszczają hospitacje doraźne (m.in. Wskutek zgłaszanych przez studentów uwag). Hospitacji podlegają wszyscy nauczyciele akademicy, przy czym obligatoryjnie zatrudnieni w MANS w Łomży po raz pierwszy oraz nauczyciele akademicy, pod adresem których studenci kierowali uwagi w ankietach studenckich. Hospitacje przeprowadzają

doświadczeni nauczyciele akademicy wskazani przez Rektora Uczelni, najczęściej jest to Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia bądź w sytuacjach szczególnych (uwagi do pracy nauczyciela) Prorektor ds. Dydaktyki. Wynikiem hospitacji jest karta hospitacji zajęć dydaktycznych. Sporządza się także co roku sprawozdanie z hospitacji zajęć na wszystkich kierunkach, w którym ogólnie omawia się wyniki oceny zajęć dydaktycznych oraz dostrzeżone uchybienia.

W okresie pandemii jakość kształcenia na Uczelni, w tym na ocenianym kierunku była systematycznie monitorowana niezależnie od warunków epidemicznych z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych. W tym procesie dużą rolę odgrywali administratorzy, którzy z jednej strony pomagają nauczycielom i studentom w sprawach technicznych (np. dodają studentów do zespołów, którzy nie zostali wpisani automatycznie), ale także kontrolują proces wykorzystania zdalnych metod w procesie dydaktycznym, np. sprawdzają czas rozpoczęcia i zakończenia zajęć. Wyniki monitorowania były omawiane na spotkaniach UZdsJK.

Analiza funkcjonującego systemu oraz protokołów UZdsJK nie wykazała, aby dokonywano przeglądu aktualności informacji przekazywanych do obiegu publicznego. Z dostępnych informacji wynika, że proces monitoringu prowadzi administrator sieci komputerowych Uczelni, jednak nie jest to przedmiotem analizy UZdsJK. Rekomenduje się wprowadzenie odpowiednich procedur.

Istotnymi źródłami informacji zwrotnych stanowiących podstawę doskonalenia i realizacji programu studiów są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Spośród wewnętrznych znaczącą rolę odgrywają studenci oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni, a także specjaliści pracujący na Uczelni w działach administracyjnych. Stwierdzono pozytywne zaangażowanie nauczycieli akademickich w działania doskonalące takie jak: aktualizacja treści programowych, analiza metod weryfikacji efektów uczenia się oraz inne związane z organizacją procesu uczenia i nauczania. Studenci kierunku rolnictwo mają swoich przedstawicieli w UZdsJK. Uczelnia dużą wagę przywiązuje do bieżących kontaktów ze studentami kierunku. Dziekan odpowiedzialny za kierunek rolnictwo utrzymuje stały kontakt ze studentami w celu monitorowania przebiegu procesu dydaktycznego, identyfikowania nieprawidłowości i służenia pomocą studentom w ewentualnych sytuacjach trudnych. Spotkania władz uczelni ze starostami odbywają się regularnie w każdą ostatnią niedzielę miesiąca. Takie działania należy uznać za dobrą praktykę. Ponadto, starostowie mają możliwość kontaktowania się na bieżąco z Dziekanem w ramach dyżurów dziekańskich lub mailem. Bieżący monitoring programu studiów odbywa się z wykorzystaniem opinii studentów wyrażanych także w ankietach studenckich oraz w trakcie spotkań z opiekunami poszczególnych lat studiów. Absolwenci wyrażają także opinię na temat ukończonych studiów w ankietach elektronicznych.

W Uczelni szczególnie ważną rolę w projektowaniu i doskonaleniu programu studiów pełnią interesariusze zewnętrznymi. W tym kontekście dużą rolę odgrywają członkowie Rady Ekspertów. Kontakty z tą grupą interesariuszy mają na celu pozyskanie informacji od praktyków, których opinie pozwolą na wprowadzanie zmian, adekwatnych do dynamicznie zmieniającej się sytuacji na rynku pracy. Opisane w raporcie działania na rzecz doskonalenia programu studiów (m.in. wprowadzenie nowych zajęć i aktualizacja treści) były inicjowane przede wszystkim przez Radę Ekspertów. Dzięki prowadzonym działaniom pozyskano od studentów i pracodawców informacje dotyczące wiedzy i umiejętności przydatnych na rynku pracy. Konsekwencją działań były zmiany w programie studiów, zmodyfikowanie treści zajęć dydaktycznych, w taki sposób, że umożliwiają one nie tylko zdobycie aktualnej wiedzy, ale również dodatkowych umiejętności niezbędnych w praktyce oraz opracowanie szeregu dodatkowych szkoleń dla studentów kierunku rolnictwo, które pozwalają na uzyskanie dodatkowych uprawnień.

Kierunek rolnictwo prowadzony przez MANS w Łomży był oceniany jedynie przez PKA, nie był dotychczas poddawany innej zewnętrznej ocenie. Wyniki ocen dokonywane przez PKA były przez Uczelnię wykorzystywane do doskonalenia jakości kształcenia na kierunku rolnictwo.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży realizowana jest polityka jakości w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia, która jest zgodna ze strategią rozwoju Uczelni. Odnosi się w sposób uporządkowany do praktycznie wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego i obejmuje m.in.: zapewnienie, doskonalenie i kontrolę jakości kształcenia na kierunku rolnictwo; analizowanie i opiniowanie dokumentów dotyczących programów studiów; metody monitorowania procesu kształcenia (organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, metod i form kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta); stopnia umiędzynarodowienia, formy i zasady współpracy z interesariuszami zewnętrznymi; system wsparcia studentów procesie uczenia. Realizację przyjętych zadań powierzono Zespołowi ds Jakości Kształcenia oraz Radzie Ekspertów. Powołano także Radę programową kierunku rolnictwo, której wyznaczono odpowiednie zadania. Za program studiów na kierunku merytorycznie odpowiedzialny jest Dziekan ds. nauk rolniczych i inżynierijno- technicznych. Funkcjonujący system nie uwzględnia przeglądu i monitorowania aktualności informacji przekazywanych do obiegu publicznego.

Zmiany w programach studiów na ocenianym kierunku dokonywane są w sposób formalny, w oparciu o przyjęte procedury i są konsultowane z Radą Ekspertów oraz Samorządem studentów. Na podkreślenie zasługuje bardzo aktywne włączanie się Rady Ekspertów w doskonalenie programu studiów. W celu doskonalenia jakości kształcenia na kierunku, prowadzona jest systematyczna ocena programów studiów, a także monitorowany jest stopień osiągania zakładanych efektów uczenia się w oparciu o analizę danych i informację pozyskane w wyniku sondażu nauczycieli, ankietyzacji studentów, absolwentów i praktykodawców. Uzyskane wyniki są omawiane w trakcie obrad Zespołu ds Jakości Kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Jako dobre praktyki uznać należy:

1. Regularne, co miesięczne spotkania Dziekana ze starostami kierunku rolnictwo, które mają na celu bieżące monitorowanie przebiegu procesu dydaktycznego, identyfikowanie nieprawidłowości dotyczących realizacji programu studiów i służenie pomocą studentom w ewentualnych sytuacjach trudnych.
2. Ścisła i na wielu płaszczyznach oraz ponadstandardowa współpraca z podmiotami zewnętrznymi, szczególnie w ramach Rady Ekspertów przekładająca się na efektywne doskonalenie programu studiów zgodne z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Zalecenia

Brak